

PRITARTA

Kretingos rajono savivaldybės mero
2025 m. d. potvarkiu Nr.

KRETINGOS R. VYDMANTŲ GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Informacija apie įstaigą

Ikimokyklinio ugdymo programos teikėjas – Kretingos r. Vydmantų gimnazija

Teisinė forma – biudžetinė įstaiga

Savininkas – Kretingos rajono savivaldybė

Gimnazijos buveinės:

Vydmantų gimnazija – Mokyklos g. 4, LT-97222 Vydmantai, Kretingos rajonas;

Ikimokyklinio ugdymo skyrius – Atžalyno g. 2, LT-97223 Vydmantai, Kretingos rajonas.

Telefonas – +370 665 05027

El. pašto adresas – informacija@vydmantugimnazija.lt

Interneto svetainės adresas – www.vydmantugimnazija.lt

Kretingos r. Vydmantų gimnazijoje ikimokyklinis/priešmokyklinis ugdymas organizuojamas 4 grupėse: 3 – ikimokyklinio ugdymo ir 1 – priešmokyklinio ugdymo. Kretingos r. Vydmantų gimnazijos ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) parengta, remiantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ patvirtintomis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai kompetentingi, nuolat besimokantys ir tobulinantys kvalifikaciją, kompetencijas, atitinkančias šiuolaikišką ugdymo sampratą, inovatyvius pedagoginius metodus ir būdus, ugdymo(si) strategijas, įtraukiojo ugdymo organizavimą. Vaikams, turintiems kalbos ir komunikacijos sutrikimų, teikiama specialistų pagalba. Įstaigoje dirba Kretingos visuomenės sveikatos biuro sveikatos priežiūros specialistas. Skyriuje vyrauja į vaiką orientuotas ugdymas, kuris nulemia ugdymo inovacijų įgyvendinimo kryptį.

1.2. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Programa orientuota į visapusišką vaiko raidą, individualių poreikių (saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos) tenkinimą ir įtraukųjį ugdymą. Visuminis ugdymas (holistinis požiūris), orientuotas į vaiko raidą kaip visumą, apima emocinį, socialinį, pažintinį, fizinį ir dvasinį ugdymą. Skatinama vaikų savivoka, santykiai su kitais, ryšys su aplinka ir pasauliu. Ugdymas siekia ne tik žinių perteikimo, bet ir vertybinių nuostatų, atsakingos elgsenos, sąmoningumo ir vidinės motyvacijos ugdymo.

Programa skatina vaikų smalsumą, saviraišką, bei socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą. Pirmenybė teikiama vaikų poreikiams ir interesams, kartu užtikrinant, kad būtų pasiekti ilgalaikiai vaikų ugdymo(si) ir raidos tikslai. Sėkmingam vaiko ugdymui(si) svarbūs pasitikėjimu grindžiami santykiai bei mokytojų, šeimos, bendruomenės, visuomenės partnerystė. Didelis dėmesys skiriamas vaikų gabumų atpažinimui, vertinimui. Mokytojai, stebėdami vaikus, siekia identifikuoti jų gebėjimus ir sudaryti motyvuojančias ugdymo(si) sąlygas, bei ugdymo(si) aplinkas.

1.3. Įstaigos savitumas

Atsižvelgiant į vaikų ir šeimos poreikius, sukaupę pedagogų patirtį, išskiriama prioritentinė ugdomosios veiklos sritis – vaikų sveikata ir jos stiprinimas (sveikatinimas) / sveikos gyvensenos ugdymas. Gimnazijoje patvirtinta ilgalaikė vaikų sveikatinimo programa „Bėgs pėdutės takeliu į sveikatos šalį“, kurios tikslas – ugdyti sveikatą stiprinančius įgūdžius saugant, puoselėjant ir stiprinant psichinę ir fizinę vaikų sveikatą, užtikrinant socialinį saugumą.

Vaikų fizinė, emocinė ir dvasinė gerovė stiprinama pasitelkiant įvairias sveikatinimo veiklas: sporto šventes, sveikatingumo savaites, išvykas į gamtą, kurios ne tik ugdo sveikos gyvensenos įpročius, bet ir skatina aktyvų dalyvavimą bendruomenėje. Sveikatos stiprinimas ir sveikos gyvensenos nuostatų ugdymas prasideda jau ankstyvajame amžiuje, sistemingai integruojant judėjimo džiaugsmą, grūdinimą, saugaus elgesio įgūdžius, mitybos ir asmens higienos pagrindus į kasdienes veiklas. Vykdoma žalingų įpročių prevencija, skirta ugdyti asmenį, motyvuotą sveikai gyventi ir maitintis.

Siekiant, kad ugdomi vaikai įgytų daugiau socialinių ir emocinių sunkumų įveikimo gebėjimų, skatinant jų pozityvų elgesį bei siekiant geresnės emocinės savijautos, įgyvendinama tarptautinė vaikų socialinių gebėjimų ugdymo programa „Kimochi“, integruojama projektinė veikla, kalbos ugdymo programa, kurios praturtina ugdomąjį procesą.

Bendradarbiavimas su socialiniais partneriais. Siekiant kuo efektyviau ir kokybiškiau ugdyti vaikus, patenkinti jų poreikius, gimnazija bendradarbiauja su socialiniais partneriais. Organizuojami bendri renginiai su Vydmantų gimnazijos ir kaimo bibliotekomis, kultūros centru, plėtojami partnerystės ryšiai su Kretingos rajono švietimo centru, Kretingos, Palangos ikimokyklinio ugdymo įstaigomis bei Liepojos ikimokyklinio ugdymo įstaiga „Delphins“, sudaromos sąlygos vaikams plėsti savo akiratį lankantis Kretingos, Palangos ir Klaipėdos muziejuose, kitose kultūros įstaigose (koncertų ir parodų salėse ir pan.).

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima. Vaikų tėvams (globėjams) svarbu, kad būtų sudarytos geros visapusiško ugdymo(si) sąlygos, kad būtų tenkinami specialieji ir išskirtiniai gebėjimų turinčių vaikų poreikiai, teikiama specialistų pagalba, būtų tinkama vaikų priežiūra ir maitinimas, vaiko saugumo ir sveikatos užtikrinimas, vaiko mokėjimas bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais, savarankiškumas ir kt.

Gimnazija aktyviai įtraukia tėvus (globėjus) į susitarimus dėl vaikų ugdymo(si) pasiekimų, proceso ir aplinkų: atsižvelgia į vaiko gerovei aktualius šeimų poreikius ir kultūrą, sukuria lanksčias sąlygas sklandžiai vaikų ir šeimos adaptacijai, susitaria dėl ugdymo(si) gimnazijoje ir šeimoje dermės. Bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogine partneryste. Visi su vaikų priežiūra ir ugdymu susiję klausimai sprendžiami komunikuoiant, tarantis, konsultuojantis šeimoms ir darbuotojams pagal jų atsakomybės ribas.

Parama vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms. Paramos vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms sistema gimnazijoje pasižymi komandiniu administracijos, Vaiko gerovės komisijos, mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų darbu bei apima šias paramos teikimo kryptis:

1. Mokytojai veikia iš anksto numatydami galimas ugdymo(si) kliūtis ir jų prevencijai iš anksto parenka vaikų ugdymo(si) poreikius atitinkančias priemones ir būdus, kad pašalintų atskirties tikimybę;
2. Švietimo pagalbos specialistų pagalba vaikams orientuojama į fizinių funkcijų lavinimą, pažinimo bei mąstymo operacijų ir kalbos vystymą, jeigu vaikai patiria savitų ugdymosi sunkumų arba jų raida neatitinka amžiaus;
3. Švietimo pagalbos specialistai teikia mokytojui pagalbą, orientuotą į ugdymo(si) proceso optimizavimą, kartu aptardami vaikų poreikius, ugdymo(si) galimybes ir planuodami ugdymo(si) aplinką ir procesą, kad vaikai nepatirtų dalyvavimo ir ugdymo(si) kliūčių;
4. Vykdomi individualūs vertinimai. Reguliariai stebima vaikų pažanga ir reaguojama į pasikeitimus. Vykdomas ugdymo(si) galimybių aptarimas ir planavimas;

5. Specialistai dalyvauja grupės veikloje. Siūlomi įvairūs mokymo metodai ir priemonės, kuriamos stimuliuojančios ir pritaikytos ugdymo(si) erdvės, pateikiamos rekomendacijos dėl ugdymo programų pritaikymo, individualizavimo ir tinkamų ugdymo metodų;

6. Organizuojami mokymai, pristatomi pranešimai mokytojams apie naujausius ugdymo metodus ir geriausias praktikas;

7. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai įtraukia tėvus (globėjus) į bendradarbiaujančią komandą, juos konsultuoja (individualūs susitikimai, atvirų durų dienos, informaciniai susirinkimai, specializuoti seminarai);

8. Gimnazija inicijuoja bendradarbiavimą su išorinėmis vaikų ugdymo, švietimo pagalbos teikimo, išteklių institucijomis, centrais, nevyriausybinėmis organizacijomis, tarpininkauja šeimoms ir kitoms institucijoms sprendžiant vaikų teisių, ugdymo ir pagalbos vaikams klausimus.

1.4. Pamatinės vertybės

1. Vaiko orumas. Kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas.

2. Vaiko gerovė. Vaiko gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka.

3. Saviraiškos laisvė. Kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas.

4. Lygiavertis dalyvavimas. Lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis.

5. Lygiateisiškumas ir teisingumas. Vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms gimnazijoje ir už jos ribų.

6. Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei. Atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus.

7. Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas. Pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis.

8. Kultūrinis tapatumas. Pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo turinys sudarytas remiantis šiais principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomąsias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

1. Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės. Būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė.

Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį.

2. Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si). Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida. Kiekvienas vaikas ugdosi savo tempu ir pasiekia optimalaus pagal savo potencines galias pasiekimų žingsnio.

3. Žaismės. Žaismingumas yra viso ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla. Žaidimų metu bei aktyviai veikiant, vaikai džiaugsmingai įgyja naujų gebėjimų, įgūdžių, vertybių, naujos patirties, ugdoma motorika, kalba, vaizduotė, lavinami protiniai sugebėjimai, įsisąmoninamos elgesio normos, taisyklės.

4. Sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei; vaikas gerbiamas ir pripažįstamas kaip asmenybė, garantuojama teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį ir asmeninę patirtį, sudaromos sąlygos įvairių vaiko galių plėtojimuisi, harmoningam asmenybės vystymuisi socialinėje-kultūrinėje aplinkoje, jam suteikiama galimybė ir laisvė rinktis (veiklą, partnerius ir pan.), naudotis ugdymo(si) galimybėmis. Etninės kultūros ugdymas grindžiamas šiuolaikiškai interpretuojamu turiniu, teigiamomis vaikų emocijomis, maloniais išgyvenimais, žaismingumu.

5. Integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vaikų veiklos integralumas. Ugdymo turinys yra vientisas ir neskaidomas, vienodai integruojamos visos ugdymo sritys, taikant įvairius integracijos būdus. Ieškome ugdymo turinio sąsajų su socialinio – kultūrinio gyvenimo kontekstu. Ugdymas vyksta ne tik uždaroje erdvėje – grupėje, bet ir išnaudojant visas kitas galimybes – vaikas ugdomas ir realiaame, ir virtualiaame pasaulyje, ir už įstaigos ribų.

6. Įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymo(si) poreikių įvairovę. Atsižvelgiama į vaiko raidos, kultūros dėsningumus; siekiama visų vaikų galių plėtotės, tikslingai ugdomos vaiko vertybinės nuostatos, mąstymas ir elgsena.

7. Kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasingumo. Ekologiniu ugdymu siekiama, kad vaikai jaustų gamtos vientisumą ir harmoniją, numatytų savo veiksmų padarinius gamtai bei jų grįžtamąjį poveikį, kad nevirtotojiškas požiūris į gamtą, pagarba gyvybei ir atsakomybė už ją taptų vaikų vertybine nuostata.

8. Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.

9. Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.

10. Refleksyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge, pagal jų gebėjimus, apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsveria autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si).

11. Šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę, bendradarbiauja rengiant Programą. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų. Skatinama lygiavertė vaiko ir suaugusiojo partnerystė ir sąveika, kai pedagogas orientuojasi į vaiko asmenybę. Šeimos ir įstaigos sąveika grindžiama tėvų ir mokytojų iniciatyvų derinimu, partnerystės plėtojimu, tėvų pedagoginiu švietimu.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

3.1. Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

3.2. Uždaviniai:

3.2.1. Atpažinti kiekvieno vaiko ugdymo(si) poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;

3.2.2. Organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si), kūrybiškumo, ekologinio sąmoningumo ugdymo metodus, pripažįstant žaidimą ir kasdieninį vaiko gyvenimą grupėje, kaip neatsiejamą ugdymo dalį;

3.2.3. Sukurti vaikų ugdymui(si) pritaikytą, įtraukia, provokuojančią, kūrybišką aplinką, stimuliuojančią vaikų pasitikėjimą savarankiškai veikti ir lanksčiai mąstyti;

3.2.4. Įgyvendinti įtraukaus ugdymo organizavimo (UDM) sudarant sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę bei užtikrinti dalyvavimą bendrame ugdymosi procese, eliminuojant galimus ugdymosi barjerus;

3.2.5. Kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, socialiniais partneriais;

3.2.6. Kurti ir palaikyti sveikatai palankią, saugią bei emociškai palankią ugdymo aplinką, stiprinant vaikų fizinę, psichinę ir dvasinę sveikatą per sveikos gyvensenos įpročių formavimą, aktyvų judėjimą, grūdinimą, saugaus elgesio įgūdžių ugdymą bei socialinių sunkumų įveikimo gebėjimų lavinimą bendradarbiaujant su šeima.

3.3. Ugdymo(si) rezultatai. Ikimokyklinio ugdymo rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymosi procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Ugdymosi pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių (Ikimokyklinio ugdymo programos gairių priedas Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas <https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf>), kurių visuma laiduoja optimalią visų vaiko potencinių galių ūgtį.

Programoje vaikų ugdymo(si) rezultatus nusako šios pasiekimų sritys ir jas sudarantys dėmenys. Kiekviena kokybiškai įgyvendinama vaiko raidą skatinančio visuminio ikimokyklinio ugdymosi sritis plėtoja visų 18 pasiekimų sričių vaiko pasiekimus. Gimnazijoje yra susitarta ir atsižvelgiant į vaiko galias, sugrupuoti Gairėse pateikti pasiekimai į stambesnius blokus, parodant sąsajas su 5-iomis ugdymo(si) sritimis, vaiko galiomis ir išskirtas prioritetas – ugdyti pasitikintį ir kūrybiškai besimokantį vaiką.

Gimnazijos ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas, patirtinė veikla, vaikų sveikatos stiprinimas ir sveikos gyvensenos ugdymas, kuris neatsiejamas nuo vaiko galių, ugdymo(si) sričių, pasiekimų ir kontekstų.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS, PROCESAS IR APLINKOS

4.1. Ugdymo turinys

Ugdymo turinio įgyvendinimui kuriama saugi, vaikų amžių, poreikius ir gebėjimus atitinkanti aplinka. Remdamiesi stebėjimo etapo rezultatais, mokytojai numato, kaip plėtoti ugdymo(si) kontekstus ir atliepti vaikų poreikius situacijoje čia ir dabar, kokias tikslingas veiklas planuoti, auginant vaiko galias. Planas gali būti susitartas, keičiamas. Planas, pagal kurį bus ugdomi ikimokyklinio amžiaus vaikai (1 lentelė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys).

Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys (1,5–6 metai)

UGDYMO(SI) SRITIS. AŠ IR BENDRUOMENĖ			
KAS AŠ			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos

Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą. Vertybinės nuostatos. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Bendrieji gebėjimai. Plėtojamas supratimas apie save kaip unikalų asmenį, kuris auga, keičiasi, įgyja vis daugiau savarankiškumo, galių ir pasitikėjimo savimi, mokosi priimti savo gyvenimui ir ugdymuisi aktualius sprendimus bei pasirinkimus: savo poreikių, pomėgių, interesų supratimas ir raiška.	Savo poreikius valgyti, žaisti, miegoti ir kt. vaikai parodo veido mimika, garsais, gestais, galvos linktelėjimu išreiškdami sutikimą ar papurtydami galvą į šonus („ne“), pirmaisiais žodžiais, kai yra jautriai globojami, žaidinami, kalbinami grupės mokytojo, kai jis stengiasi suprasti vaiko poreikių ženklus į juos reaguoti.	Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradedą laikytis susitarimų ir saugiai elgtis.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojo jautrus ir pastovus emocinis ryšys su vaiku, bendravimas ir veikla kaip elgesio modelis vaikui, vaikams aktualus turinys ir veiklos padedančios pažinti ir suprasti save, suvokti savo ryšius su kitais ir vietą tarp kitų žmonių. Kūno vaizdavimas meno priemonėmis, žaidimas, tyrinėjimas, STEAM veikla ir kt.			
SAVO EMOCIJŲ IR ELGESIO VALDYMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Ugdymosi veikla skatina jausmų raišką, suvokimą ir kitų žmonių jausmų atpažinimą ir tinkamą reagavimą į juos, savo ir kitų žmonių jausmų apmąstymą. Vertybinės nuostatos. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Bendrieji gebėjimai. Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atsiliepia į kito jausmus (užjaučia, padeda).	Vaikai kilusias savo emocijas (džiaugsmą, liūdesį, pyktį, nuostabą, baimę) išreiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza, kai suaugusieji susitapatina su jų patiriamomis emocijomis, jautriai į jas reaguoja, atliepia vaiko emocinius poreikius. Reaguoja į kito vaiko ar suaugusiojo džiaugsmo, liūdesio, pykčio emocijų išraiškas.	Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus.	

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Emocijų raiškos valdymo būdų taikymas veiklose ir bendraujant, emocijų raiškos valdymo būdų išbandymas žaidimuose ir bendrose veiklose: išsiaiškinimas, susitarimai, emocinių impulsų suvaldymas.

AŠ TARP KITŲ

Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Gebėjimas užmegzti ir palaikyti geranoriškus, pagarbius santykius su suaugusiais ir kitais vaikais, gebėjimas bendrauti, mokymasis bendradarbiauti. Vertybinės nuostatos. Save vertina teigiamai. Bendrieji gebėjimai. Supranta savo asmens tapatumą („aš esu“, „buvau“, „būsiu“), pasako, kad yra berniukas/mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.	Kalba pirmuoju asmeniu: „aš noriu“, „mano“. Savo „aš“ sieja su savo veikla ir daiktų turėjimu – pasako, ką daro, ką turi. Pasako, kas jis yra – berniukas ar mergaitė, atskiria berniukus nuo mergaičių, pavadina 5–6 kūno dalis.	Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos.	

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Siekiama paskatinti vaikus užmegzti ir palaikyti asmeninius ryšius su kitais žmonėmis, tyrinėti savo ir kitų panašumus bei skirtumus, pratintis pagalvoti apie kitus ir jų poreikius, būti geranoriškus, draugiškus, mokytis bendrauti, bendradarbiauti, sugyventi. Mokytojas dažnai įvardija daiktus, kurie priklauso vaikui, komentuoja vaiko veiklą, būtinai pamini vaiko vardą. Pasiūlo žaidimų „Mano – tavo“, „Mano kūnas“, „Mano žaidimai“. Kalbasi su vaikais, ką mėgsta žaisti berniukai ir mergaitės.

ŽMONIŲ BENDRUOMENĖS

Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Gebėjimas atpažinti ir pripažinti savo ir kitų panašumus bei skirtumus, gebėjimas prisidėti prie grupės gerovės kūrimo. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams atrasti kultūrinių reiškinių ir žmonių bei jų bendruomenių gyvensenos tyrinėjimo kelius, asmeniškai prasmingus dalyvavimo įstaigos bendruomenėje būdus, ugdantis priklausymo bendruomenei,	Jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais. Vaikų supratimas apie šeimą ir vaikų grupę plečiasi kartu su mokytoju ir tėvais kuriant šeimos ir grupės medį,	Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam išitraukia į bendrą žaidimą,	

tautinio ir pilietinio tapatumo jausmus. Esminiai gebėjimai. Žmonių įvairovės supratimas, žmonių bendruomenių tyrinėjimas, tautinio tapatumo ir pilietiškumo jausmas.	dalyvaujant šeimos dienose grupėje, žaidžiant savo šeimos ir kitų šeimų pasiūlytus žaidimus, žiūrinėjant šeimos narių ir grupės vaikų nuotraukas. Vaikai savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, išitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas su tautosakos, tautodailės, etnomuzikos motyvais, dalyvauja tautinėse ir valstybinėse šventėse.	pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradedama suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojama bendrai.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikai kartu su mokytoju ir tėvais kuria šeimos ir grupės medį, dalyvauja šeimos dienose grupėje, žaidžia savo šeimos ir kitų šeimų pasiūlytus žaidimus, žiūrinėja šeimos narių ir grupės vaikų nuotraukas. Mokytojo padedami, vaikai tyrinėja, atranda ir aiškina, kas sieja jų aplinkos žmonių bendruomenių narius: emociniai ryšiai, rūpinimasis vienu kitais (šeima), bendras buvimas, bendra veikla, draugystės ryšiai (ugdymo įstaigos bendruomenė), kalba, papročiai, tradicijos, tautosaka, tautodailė, etnomuzika, amatai (tautybė), demokratinės vertybės, demokratinis gyvenimo būdas (valstybė), tikėjimas (religinės bendruomenės).			
MŪSŲ PRAEITIS. DABARTIS. ATEITIS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Laiko tėkmės pajauta. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tyrinėti praeitį, dabartį, ateitį bei suprasti žmonių gyvenimo bėgant laikui pokyčius. Esminiai gebėjimai. Vaikai laiko tėkmės bei asmeninių ir bendruomenės pokyčių per tam tikrą laiką supratimą plėtoja patirdami, aiškindamiesi, tyrinėdami savo ir juos supančių žmonių gyvenimą čia ir dabar, netolimoje ir tolimoje praeityje, numatydami gyvenimo pokyčius ateityje.	Vaikai tėkmę pajaučia sąsajoje su savo veikla (kiek laiko užtrunka kažką padaryti) ir gyvenimo ritmu (ką aš veikiu per dieną). Laiko tėkmę vaikai geriau supranta, eksperimentuodami su skirtingos trukmės muzikinėmis atkarpomis, 1, 5, 10 minučių smėlio laikrodžiais (ką galiu nuveikti, kol skambės muzika, ištekęs smėlis); paros trukmę ir laiko tėkmės per parą nuoseklumą patiria dëliodami savo	Vaikai įvairiais būdais kuria savo asmeninę gyvenimo ir augimo istoriją; mokytojo ir tėvų padedami konstruoja šeimos istorijos pasakojimą. Išbando (jei prieinama), lygina, komentuoja dabarties, praeities, ateities žaidimų, buities darbų, keliavimo būdų ir priemonių, gyvenamųjų namų ypatumus, samprotauja, kodėl žmonių gyvensena buvo būtent tokia.	

	veiklos per dieną paveikslėlius.		
Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikai laiko tėkmės bei asmeninių ir bendruomenės pokyčių per tam tikrą laiką supratimą plėtoja patirdami, aiškindamiesi, tyrinėdami savo ir juos supančių žmonių gyvenimą čia ir dabar, netolimoje ir tolimoje praeityje, numatydami gyvenimo pokyčius ateityje.			
UGDYMO(SI) SRITIS. MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ			
FIZINIS AKTYVUMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus; Vertybinės nuostatos. Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminis gebėjimas. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamos pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių – rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.	Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25–30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gaudo kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės didelės sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka. Vaikai vaikščioja ir išlaiko pusiausvyrą, mokosi eidami sumažinto ploto paviršiumi (tarp dviejų nubrėžtų linijų ir pan.), įveikdami kliūtis (ką nors peržengdami), lipdami į kalniuką. Judėdami laisvoje erdvėje,	Vaikai judėjimo džiaugsmą patiria laisvai bėgiodami, landžiodami, šokinėdami, laipiodami karstynėmis, kopėtėlėmis, laipteliais, žaisdami su kamuoliais, važinėdami triratukais, dviratukais.	

	žaisdami judriuosius žaidimus, nuo greito ėjimo pereina prie bėgimo.		
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikų judesių koordinacija, orientacija erdvėje, vikrumas, greitumas, jėga tobulėja žaidžiant su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais: ridenant, mėtant įvairiu atstumu, visa jėga ar panaudojant reikiamą jėgą tikslui pasiekti, gaudant. Vaikai inicijuoja patys ir noriai įsitraukia į mokytojo inicijuojamas veiklas, skatinančias tyrinėti, kaip juda kūnas ir atskiros jo dalys, improvizuoti, fantazuoti, ieškoti neįprastų pozų, judesiais perteikiant pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes.			
SVEIKA MITYBA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Noriai ugdosi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius. Esminiai gebėjimai. Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.	Vaikai su sveikatai palankiu maistu susipažįsta valgydami drauge, girdėdami suaugusiųjų aiškinimus, žiūrindami knygeles, korteles, piešinius, mokomuosius filmukus.	Matydami estetiškai patiektą, skleidžiantį šviežią kvapą maistą, jį skanaudami ir nuolat girdėdami vaisių, daržovių bei kitų maisto produktų pavadinimus, vaikai kaupia atitinkamą žodyną. Įvairių žaislų apačioje aplinkoje, grupėje įrengtoje „virtuvėje“ vaikai žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikai iki 3 metų kasdienio valgymo metu mokosi valgyti savarankiškai, naudotis stalo įrankiais ir pasirinkti, su koku stalo įrankiu valgyti skirtingą maistą.			
MANO DIENOS RITMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų	Vaikai geba atpažinti dienos ritmą (aktyvumo ir poilsio derinimo). Vaikai moka suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienotvarkę, stebi ir	Kasdieniai pasikartojantys ritualai, maitinimasis, miegas ir veiklos padeda vaikams orientotis dienos laike.	

sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams suprasti jų poreikius atitinkantį dienos ritmą ir jo laikytis. Tai padeda vaikams jaustis saugiams, energingiems, nepervargti, ugdo laiko suvokimą, suteikia jėgų ir drąsos išgyventi pokyčius: Esminis gebėjimas. Kasdieniniai pasikartojantys ritualai, maitinimasis, miegas ir veiklos padeda vaikams orientuotis dienos laike.	pasitikrina, kas šią dieną jau įvyko, kas dar įvyks.		
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikai iki 3 metų tyrinėja savo judėjimo ir poilsio ritmą, paveikslėliais dėliodami savo veiklų eilę ir žymėdami, ar tai buvo aktyvi, ar rami veikla.			
KŪNO ŠVARA IR APLINKOS TVARKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Plėtojant vaikų supratimą apie sveikatos saugojimą siekiama didinti jų pasitikėjimą patiemis pasirūpinti savo higiena ir aplinkos tvarka bei estetika. Esminiai gebėjimai. Savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.	Susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdomi kūno priežiūros įgūdžius, kai patys, pamokomi, padedami, prausia veidą, rankas ir nusišluosto, susišukuoja plaukus, nusirengia ir bando tvarkingai sudėti drabužius ir pan.	Laikosi tvarkos, kai rūšiuoja daiktus, tvarko žaislus, padedami suaugusiųjų, arba savarankiškai pažaidę padeda žaislus į vietą.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikai iki 3 metų mokosi laikytis tvarkos, kai rūšiuoja daiktus, tvarko žaislus, padedami suaugusiųjų, arba savarankiškai pažaidę padeda žaislus į vietą;			

SAUGAUS ELGESIO ĮPROČIAI			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams ugdytis saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis įpročius, saugoti savo ir kitų sveikatą. Esminiai gebėjimai. Vaikai aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami (artimų suaugusiųjų ar draugo apkabinimas) ir kokie netinkami, mokosi grupėje saugoti asmeninę erdvę. Vaikai mokosi tvirtai pasakyti „ne“ netinkamam prisilietimui, pasitraukti iš situacijų, kuriose pasijunta nesaugiai, pranešti apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki.	Moka saugiai žaisti, atsargiai elgtis su žaislais ir lauke, pasitraukti iš situacijų, kuriose pasijunta nesaugiai, praneša apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki.	Vaikai pagal situaciją lanksčiai keičia savo vaidmenis, tampa tyrinėtojais, kūrėjais, besimokančiais.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Ugdymo(si) kontekstuose, būdami vaikų elgesio ir veiklos modeliu, mokytojai pagal situaciją lanksčiai keičia savo vaidmenis, tapdami vaiko padėjėjais, tyrinėtojais, kūrėjais, besimokančiais.			
UGDYMO(SI) SRITIS. AŠ KALBŲ PASAULYJE			
Pasiekimų sritis, ugdymo (si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo srities paskirtis. Plėtoti kalbų supratimą, kalbinę raišką, skaitmeninį sumanumą, meninę raišką, aplinkos pažinimą. Ugdymo(si) veiklos skatina ugdytis tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis, emocijų suvokimo ir raiškos, žaidimo gebėjimus.	Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo	Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie	

Vertybinės nuostatos. Tai vaiko kalbinių įgūdžių ir gebėjimų bei kalbinės tapatybės ugdymas(is). Esminiai gebėjimai. Gebėjimas klausytis ir suprasti kitų kalbėjimą bei reaguoti į nežodinę raišką; gebėjimas suprasti įvairiomis formomis pateikiamą, informaciją (žodinę, grafinę, simbolinę, vaizdinę, garsinę), domėjimasis simboliais, raidėmis ir tekstu, gebėjimas suprasti amžių atitinkančius meninius ir informacinius tekstu.	teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais.	prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Įsitraukimą skatina mokytojo siūlomos įdomios ir aktualios veiklos, žaidybinės situacijos, žadinančios prigimtinį vaikų smalsumą, domėjimąsi ir emocinį įsitraukimą į bendravimo ir bendradarbiavimo procesus. Vaikus taip pat įtraukia kalbiniai žaidimai, skaitomos ir nežodiniu būdu pasakojamos istorijos, dialogiškas ugdymo procesas, iššūkio situacijos.			
KALBINĖ RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai. Gebėjimas išreikšti patirtį, jausmus ir mintis, įsitraukti ir plėtoti pokalbį, gebėjimas pasakoti, atpasakoti, apibūdinti, kurti, aiškinti taikant nežodines ir žodines raiškos priemones, gebėjimas komunikuoti paprastomis grafines ir rašytines raiškos formomis.	2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešia, palikdamas ženklus.	Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikai į pokalbius su kitais mokosi įsitraukti, kalbinami suaugusiojo, atsakydami į klausimus. Vaikų poreikį bendrauti, išreikšti norus ir mintis skatina dienos įvykių ir rutininių veiklų aptarimas. Kasdienėse veiklose mokytojo skatinami vaikai mokosi išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius.			

KALBŲ ĮVAIROVĖS SUVOKIMAS IR KALBINĖS TAPATYBĖS FORMAVIMASIS			
Pasiekimų sritis, ugdymo (si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tapatintis su savo šalies kalba ir kultūra, susipažinti su kalbų įvairove, ugdyti(s) kalbų įvairovės suvokimą, vertybines nuostatas, susijusias su įvairialypiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais, plėtoti kalbinę, tautinę ir pilietinę tapatybę. Esminiai gebėjimai. Tapatinimasis su savo šalies kalba ir kultūra, kalbų įvairovės suvokimo ugdymasis, vertybinių nuostatų, susijusių su įvairialypiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais, ugdymasis, kalbinės, tautinės ir pilietinės tapatybės plėtojimas.	Domisi skirtinga kalbine raiška (bendrine kalba, tarmėmis), skirtingomis kalbomis. Patinka suaugusiojo pasakojimai apie kitas šalis, kultūras, kalbas, jų atmainas; knygelių, parašytų įvairiomis kalbomis, vartymas; garso įrašų (dainelių, eilėraščių, pasakojimų) įvairiomis kalbomis klausymas; įvairiakalbiai stalo žaidimai.	Kultūrų ir kalbų įvairovės pažinimą skatinančioje mokyklos aplinkoje vaikai gali matyti įvairių kultūrų ženklus, simbolius, girdėti įvairias kalbas, vartoti įvairiomis kalbomis parašytas knygeles.	
Ugdymosi kontekstai ir pedagogo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikų suvokimą apie kalbų įvairovę ugdo, pozityvų požiūrį formuoja ir bendrauti įvairiakalbėje aplinkoje moko, pavyzdžiui, svečių, atstovaujančių kitoms kalboms ar kultūroms, vizitai.			
UGDYMO(SI) SRITIS. TYRINĖJU IR PAŽISTU APLINKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti daiktinės ir gamtinės aplinkos pažinimą, matematinį mąstymą, skaitmeninį sumanumą, kalbų supratimą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis. Ugdymo(si) veiklos skatina žaidimo, kūrybiškumo, emocijų suvokimo ir raiškos gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie	Pažįsta ir pavadina („savo kalba“, garsažodžiu ar tiksliu pavadinimu) kai kuriuos gyvūnus, augalus, jų atvaizdus ir gamtos reiškinius (lietus, vėjas). Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jutimais, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. Vaikai grupėje esančius įvairius daiktus tyrinėja juos griebdami, liesdami, mesdami, kišdami į burną, kramtydami,	Vaikai žaisdami patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios);	

objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	domisi judančiais, garsus skleidžiančiais, ryškių spalvų daiktais. Daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones.		
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikai žaisdami ir tyrinėdami pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios);			
GYVYBĖ			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Vertybinės nuostatos. Siekiama suteikti galimybę vaikams tyrinėti artimosios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, susipažinti su svetur egzistuojančios gyvybės įvairove ir padėti suprasti, kad gyvybė turi poreikių. Esminiai gebėjimai. Išmoksta parodyti pagarbą gyvybei ir rūpestį aplinka, stebi ir tiria gyvų ir negyvų daiktų santykius, reaguoja į aplinkos pokyčius, ugdosi supratimą apie žmogaus veiklos poveikį aplinkai.	Parodo patinkantį augalą, gyvūną, kultūrinės aplinkos daiktą. Vaikai susipažįsta su jų aplinkoje esančiais augalais ir gyvūnais, juos stebi, tyrinėja. Vaikai aiškinasi kam reikalingi medžiai (teikia pavėsį, jame prieglobstį randa gyvūnai).	Vaikai aiškinasi organizmų poreikius (pvz., augalui reikia dirvožemio, saulės šviesos...) Darže, šiltnamyje, ant palangės vaikai sodina, prižiūri augalus, stebi, matuoja, fiksuoja, kaip jie auga. Prižiūrėdami augalus vaikai mokosi rūpintis gamta ir aplinka, prisiimti atsakomybę, pasitikėti savo jėgomis.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojo padedami, vaikai aiškinasi organizmų poreikius (pvz., augalui reikia dirvožemio, saulės šviesos...)			
SKAIČIAVIMAS IR MODELIAVIMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo (si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Siekiama padėti vaikams atrasti skaičių pasaulį, plėtoti jų supratimą apie skaičiavimo būdus ir jų	Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam,	Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio). Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar	

taikymą savęs ir aplinkos pažinimui, problemų sprendimui.	antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan.	stambumą į vieną eilę.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Vaikai ugdomi žaisdami su medžiagomis ar objektais, kurie susiję su priežastimi ir pasekmėmis (veiksmai, kurie įvyks). Vaikai dienotvarkėje klijuoja numatomų įvykių paveikslėlius, atrenka reikalingus ingredientus maistui ruošti.			
MATEMATINIAI ERDVĖS TYRINĖJIMAI			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Siekiama plėtoti vaikų suvokimą apie matematinius būdus erdviniams objektams pažinti ir įvairias išraiškos galimybes savo pastebėjimams apie jų formą, dydį (ilgį, tūrį), masę, padėtį ir judėjimą tam tikra kryptimi apibūdinti.	Noriai įsitraukia į įvairias eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas. Natūraliai įsitraukia į aplinkoje esančių daiktų ir objektų tyrinėjimą. Reaguoja į tokią daiktų savybę kaip forma, spalva vis geriau suprasdami, kai apie daiktą sakoma: „toks pat“, „panašu“, „skiriasi“, „kitoks“. Žaisdami ir eksperimentuodami vidaus ir lauko aplinkose, įvairiose situacijose vaikai įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu (gestais, kalba, piešiniais ar vadovaudamiesi instrukcijomis) duoti nurodymus dėl objekto	Savo pastebėjimus jie išreiškia parodydami daiktus, kurie suaugusiojo apibūdinami šiomis su matavimu susijusiomis sąvokomis: „ilgas“ arba „trumpas“, „aukštas“ arba „žemas“. Vaikai jaučia raminantį suaugusiojo palaikymą, kai jų veiksmus palydi suaugusiojo žodis, veiksmo kartojimas. Kalbinami vaikai išmoksta pavadinti vis daugiau linijų, dvimačių (plokštumos) ir trimačių (erdvės) figūrų, džiaugiasi jas atpažindami paveikslėlyje, aplinkoje surasdami jų analogų;	

	judėjimo krypties (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietos (viduje, išorėje ir kt.)		
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Kalbinami vaikai noriai įsitraukia į vaizdinių, garsinių, žodinių, judesio, pojūčių, skirtingų kategorijų objektų sekų AB (BA) kopijavimo, pratęsimą, atkartojimą, atpažinimo veiklas.			
SKAITMENINIŲ TECHNOLOGIJŲ PASAULIS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams įgyti skaitmeninio raštingumo ir informacinio mąstymo pradmenis: Esminiai gebėjimai. Naudojantis skaitmeniniais įrenginiais, ieškoti, vertinti kaupti informaciją, saugiai naudoti, pristatyti informaciją, ja keistis, bendrauti ir bendradarbiauti tinkluose, keisti turimą ir kurti naują skaitmeninį turinį.	Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Skaitmeninį raštingumą vaikai atranda įsitraukdami į įvairias mokytojo paskatintas kūrybines, tyrinėjimo ir judrias veiklas, vykstančias realios aplinkos kontekstuose			
UGDYMO(SI) SRITIS. KURIU IR IŠREIŠKIU			
ŽAIDIMO RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo srities paskirtis. Plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybingumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką. Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimų kultūrą. Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. Aktyviai tyrinėja žaislus, daiktus, atrasdami ir į tyrinėjimo repertuarą įtraukdami naujus veiksmus (sugriebti, mesti, ridenti ir pn.), pažįsta objektus, jų	Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinių ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių. Vaikai atpažįsta, emociškai atliepia, įsitraukia į suaugusiųjų žaidimus (kykavimai, mylavimai, juokūnėliai) ir patys	

	savybes ir bando juos įvardyti.	juos inicijuoja, kurdami ugdymosi situacijas.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Kalba maloniomis, linksmomis intonacijomis, skatina mėgdžioti veiksmus ir intonacijas. Parūpina įvairių žaislų, leidžia jais naudotis. Gėrasi, skatina vaikų žaidimus, žaisdamas drauge reiškia įvairias emocijas, skatina vaikus pasakoti, ką jie daro.			
MUZIKOS RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 – 3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tyrinėti garsų ir muzikos pasaulį, pažinti muzikos vertingumą, išbandyti įvairias muzikinės raiškos priemones ir būdus. Esminiai gebėjimai. Muzikinė veikla pratina girdėti, atkartoti dainuojant ir muzikuojant, kurti, siekti meistriškumo.	Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus., kūnu išgauna garsus, išbando naujus judesius. Dėmesingai klauso trumpų muzikos kūrinių ir reaguoja judesiu, ritmiškai ploja, trepsi, pagroja mušamaisiais instrumentais. Praktikuoja savo kūrybos „arioso“ dainavimą.	Klausosi mokytojų parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis, mokosi vis tiksliau suvokti, imituoti ir atskirti ritminius bei melodinius darinius, įgydami muzikos kalbos pradmenis. Žaisdami muzikinius žaidimus, vaikai geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojas stebi vaikų pastangas ir autentišką raišką, pozityviai reaguoja į jų kūrybinį procesą. Kuriant ugdymo(si) kontekstus, siekiama sukurti aplinkas, kurios skatintų vaikų kūrybiškumą, saviraišką ir tyrinėjimo džiaugsmą. Šie kontekstai apima mokyklos vidaus ir lauko aplinkas kieme sukurta erdvė ritmavimui iš įvairių buitinių daiktų. Visi kontekstai kuria prasmingą ugdymosi procesą, skatinantį vaikų fizinį aktyvumą, sveikatą, kūrybiškumą ir socialinį – emocinį vystymąsi.			
ŠOKIO RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 -3 gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų	Tyrinėja ir atranda naujų judesių, bei jų derinimo būdų. Atlieka paprastus	Žaisdami muzikinius žaidimus, vaikai geriau susitelkia, įsitraukia į muziką,	

sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tyrinėti garsų ir muzikos pasaulį, pažinti muzikos vertingumą, išbandyti įvairias šokio raiškos priemones ir būdus. Esminiai gebėjimai. Muzikinė veikla pratina girdėti, atkartoti šokant ir muzikuojant, kurti, siekti meistriškumo.	ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, vienu metu judina kelias kūno dalis. Improvizuoja judesiais atliepdamas muzikos nuotaiką ir savybes kartoja įvairias dviejų trijų judesių kombinacijas.	išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika. Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą. Juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Judesio kalba jie išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojo jautrus, palaikantis ir susidomėjimą išreiškiantis grįžtamasis ryšys padeda vaikams giliau suprasti meninę raišką, vertinti savo ir kitų kūrybą, bei atrasti pirmenybę tam tikroms meninės raiškos sritimis ir formoms. Mokytojas skatina vaikų žaismingumą, simbolinį mąstymą ir socialinį bendravimą.			
TEATRO RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	1,5 - 3 vaikų gyvenimo metai: siekiame 3 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybingumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tyrinėti ir pažinti teatrinių raiškos formų įvairovę, patiems išbandyti skirtingas teatrinės raiškos priemones. Esminiai gebėjimai. Vaidybinės improvizacijos pasitelkiant savo kūno judesius, muzikavimą, spontanišką dainavimą bei kuriant improvizacinius teatro vaidinimus sau ir draugams, plėtoja vaikų kūrybiškumą ir pagilina estetinį pasaulio pažinimą teatro meno formomis.	Išbando balso, kūno ir mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas. Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones.	Spontaniškai judėdami ir sąveikaudami su aplinka, ima pažinti savo kūno galimybes. Įvaldę savo kūno judesius, vaikai vis plačiau juda erdvėje ir, žaisdami su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja juos supančią aplinką. Dėl džiaugsmingos aplinkinių reakcijos vaikai labiausiai pasisekusius judesius ir garsus vis tikslingiau kartoja, ima jais žaisti,	

		manipuliuoti, siekdami socialinio atsako.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Kontekstuose dėmesys sutelkiamas į vaikų iniciatyvą, kurią palaiko estetiškai patraukli ir veiklai atvira aplinka. Vaikai gali laisvai pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, veikimo vietas ir laiką, taip pat bendradarbiauti arba veikti individualiai. Tokia aplinka skatina vaikų kūrybiškumą, vaizduotę, improvizacinius gebėjimus.			

Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys (4–6 metai)

UGDYMO(SI) SRITIS. AŠ IR BENDRUOMENĖ			
KAS AŠ			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Savivoka ir savigarba. Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiaisiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą. Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, domisi ir dažniausiai laikosi vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	Vaikams aktualus turinys ir veiklos, padedančios pažinti ir suprasti save, suvokti savo ryšius su kitais ir vieta tarp kitų žmonių. 3–6 metų vaikai tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas, vartydami enciklopedijas vaikams, žiūrėdami informacinius filmukus, taikydami vaikams skirtas papildytosios realybės technologijas, atlikdami eksperimentus, kurdami modelius, kurie nematoma padaro matomą. Mokytojo padedami, vaikai tyrinėja ir mokosi pajauti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą ir reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. Vaikai aiškina, ką	

		suprato, kuo ypatingas kūnas, ką jis gali, ko negali. Siekiama padėti vaikams plėtoti supratimą apie save kaip unikalų asmenį, kuris auga, keičiasi, įgyja vis daugiau savarankiškumo, galių ir pasitikėjimo savimi, mokosi priimti savo gyvenimui ir ugdymuisi aktualius sprendimus bei pasirinkimus	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Atradimų kontekstas. Modeliuojamos pasaulio ir savojo „aš“ tyrinėjimų bei atradimų situacijos. Bendri žaidimai, pokalbiai apie jausmus, istorijų veikėjų jausmai, patyrimas judant, stebint aplinką: ką kuri kūno dalis daro, žaidinimai, eksperimentai, filmukai, kūno vaizdavimas meno priemonėmis, kūno atvaizdo ant veidrodinių paviršių stebėjimas, šešėlių stebėjimas, ūgio matuokliai, nuotraukos nuo gimimo iki dabarties, vardų žaidimai.			
SAVO EMOCIJŲ IR ELGESIO VALDYMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Savireguliacija ir savikontrolė Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiaisiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Nesunkiai laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių, supranta lūkesčius savo elgesiui grupėje ir kitoje aplinkoje (per išvykas), pats primena kitiems tinkamo elgesio taisykles. Žaisdamas ir atlikdamas sudominusią veiklą, geba sutelkti dėmesį ir pastangas, išvermę, slopinti impulsyvius veiksmus. Ramioje situacijoje konfliktą sprendžia žodžiais, o ne veiksmais, siūlo kelis sprendimo būdus, numatydamas jų pasekmes.	3–6 metų vaikai, žaisdami vaidmenų ir naratyvinius žaidimus, tyrinėdami ir žymėdami, kaip jaučiasi, klausydamiesi skaitomų istorijų, žiūrėdami filmukus, patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja ir vis geriau atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis. 3–6 metų vaikai patys pradeda valdyti savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbando skirtingus per įvairias veiklas sužinotus būdus	

		(susikaupti iki trijų, penkių, pasitraukti į ramybės kampelį, pasiklausti ramios muzikos, pasikalbėti ir išsiaiškinti ar kt.), padedančius nusiraminti, valdyti impulsus, taikiai išlieti emocijas, sutelkti pastangas tinkamam poelgiui.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Universalaus dizaino mokymuisi kontekstas. Mokytojo kompozicinis sprendimas, kuriant kontekstus: vietos pasirinkimas, medžiagų priemonių išdėstymas, provokacijos, pasirinkimai. Pavyzdžiui, žiūrėjimas filmas „Išvirkščias pasaulis“ (dalimis) ir aptariama, diskutuojama, koks elgesys yra tinkamas ar netinkamas. Siūloma vaikams tapti grupės mokytoju, apsiukeisti vaidmenimis su suaugusiuoju, modeliuoti ir kurti grupės susitarimus. Ramios muzikos klausymas, emocijų kortelių žaidimai, emocijų veidai nuotaikoms žymėti, spalvos, nuotraukos, „emocijų termometrai“, vaidmenų ir naratyviniai žaidimai, skaitomos istorijos ir kt.			
AŠ TARP KITŲ			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirtis – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Drąsiai bendrauja su mažiau pažįstamais ar nepažįstamais žmonėmis grupėje, salėje ar kieme. Turi draugą arba kelis nuolatinius žaidimų partnerius, sėkmingai įsitraukia į didesnės vaikų grupės veiklą. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiemis priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai.	3–6 metų vaikai įsitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti: noriu – nenoriu, mėgstu – nemėgstu, įdomu – neįdomu, paskatina atpažinti, tyrinėti, įvardyti ir skirtingais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniu, žodžiais ar kt.) suaugusiesiems ir kitiems vaikams parodyti savo poreikius, pomėgius, interesus. Stebėdami suaugusiųjų ir bendraamžių elgesį, žiūrėdami filmukus, klausydamiesi skaitomų knygų, vaikai aiškinasi, koks elgesys yra tinkamas ar netinkamas, kas	

		yra teisinga ar neteisinga ir kodėl, klausinėja apie reikalavimus savo elgesiui namuose ir ugdymo įstaigoje, stengiasi pagal įgytą supratimą elgtis tinkamai.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojas, kurdamas įtraukiančius ugdymosi kontekstus, pasirenka vietą, kurioje naudodamas įvairias medžiagas ir priemones galėtų transformuoti aplinką ir sukurti estetiškai patrauklią ir intriguojančią kompoziciją (medžiagiškumo aspektas), o ją sukūręs pereina prie dialogo, mąstymo ir kūrybos kartu su vaiku. Gali būti siūloma idėja įrengti grupės santykių laboratoriją: panaudojant siūlus ir spalvotą popierių sukurti „Konfliktų gaudyklę“, diskutuoti su vaikais: ką daryti su pagautais „konfliktais“, kaip juos galima taikiu būdu išspręsti? Pokalbiai su suaugusiais, istorijų skaitymas, šventės, šeimos dienos, soc. tinklai, išvykos, medijos, veidrodžiai, nuotraukos, idėjų siūlymas ir bendras diskutavimas lauko aplinkai, veiklai, šventei ir kt.			
ŽMONĖS IR BENDRUOMENĖS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirtį – šeštį vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Problemų sprendimas Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsveria ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Dažnai atpažįsta kasdienes ir mažiau įprastas problemas. Retsykiais pats ieško iššūkių, aktyviai bando įveikti pasitaikančius sunkumus. Pasitikrina, kaip suprato problemą apie ją kalbėdamas ir užduodamas klausimus. Ieško priimtinių bendrų sprendimų kartu su kitais, siūlo sprendimo būdus kitiems, sugeba atpažinti išorinius trikdžius ir atsiriboti nuo jų veikdamas, išbando sprendimo būdų alternatyvas. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių	3–6 metų vaikai aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus: mano šeima – kitos šeimos; ugdymo įstaigos bendruomenė – kitų įstaigų bendruomenės; mano tauta – kitos tautos; mano šalis – kaimyninės ir kitos šalys; žemyno, kuriame gyvenu, žmonės – kitų žemynų žmonės. 3–6 metų vaikai domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūrinuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose. Padedami mokytojo, pažįsta ir išreiškia	

	galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą.	pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams (vėliava, herbas, himnas), tyrinėja šalies žemėlapi, domisi vėliavos spalvų reikšmėmis, gintaru, Gedimino pilimi ir kitais simboliais bei kultūros objektais, iš įvairių medžiagų konstruoja savo regiono ar šalies mėgstamiausių vietų modelius. Iš pasakojimų, pokalbių grupėje, šeimose ir iš socialinės medijos vaikai pažįsta iškilias savo šalies ir kitų šalių asmenybes (dainininkus, sportininkus ir kt.).	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Kontekstui sukurti mokytojas vadovaujasi svarbiais keturiais veiksniais: 1) aplinkos parengimas (konteksto kompozicinis sprendimas); 2) naudojamos medžiagos ir priemonės; 3) vaiko dialogai; 4) proceso dokumentavimas. Kuriami projektai, meninės veiklos, gyvi susitikimai, socialiniai tinklai, virtualios kelionės, pilietinės iniciatyvos ir kt.			
MŪSŲ PRAEITIS, DABARTIS, ATEITIS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	
Aplinkos pažinimas. Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiaisiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą. Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą	Vaizduoja, pasakoja apie savo šeimą, jos buitį, tradicijas, domisi, kuo tos tradicijos skiriasi nuo kai kurių kitų kultūrų. Pristato savo gimtąjį miestą ar gyvenvietę, kelis žinomus objektus ir vietas, gatvę, kurioje gyvena, kurioje yra jo ugdymo įstaiga. Iš savo grupės gali savarankiškai nueiti į kitas ugdymo įstaigas erdves (salę, dailės studiją). Pradedą	3–6 metų vaikai, kalbėdamiesi, ką veikė per dieną, savaitę, dėliodami paveikslėlius, pradeda pavadinti paros dalis (rytas, diena, vakaras, naktis), savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj. vaikai laiko tėkmės bei asmeninių ir bendruomenės pokyčių per tam tikrą	

pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	suvokti praeitį, dabartį, ateitį: pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj; sudėlioja dienos ar ilgesnio laikotarpio įvykius chronologine seka. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaikškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradeda jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreiškdamas jį veikloje ir kūryboje.	laiką supratimą plėtoja patirdami, aiškindamiesi, tyrinėdami savo ir juos supančių žmonių gyvenimą <i>čia ir dabar</i> , netolimoje ir tolimoje praeityje, numatydami gyvenimo pokyčius ateityje. Vaikai įvairiais būdais kuria savo asmeninę gyvenimo ir augimo istoriją; mokytojo ir tėvų padedami konstruoja šeimos istorijos pasakojimą. Išbanda (jei prieinama), lygina, komentuoja dabarties, praeities, ateities žaidimų, buities darbų, keliavimo būdų ir priemonių, gyvenamųjų namų ypatumus, samprotauja, kodėl žmonių gyvensena buvo būtent tokia.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojo kompozicinis sprendimas, kuriant kontekstus: vietos pasirinkimas, medžiagų priemonių išdėstymas, provokacijos, pasirinkimai. Naudojami būdai, metodai: laiko suvokimas – laiko mašina; eksperimentavimai su smėlio laikrodžiu: muzikinės atkarpos, skaitomos istorijos, Tėvynės istorijai svarbūs įvykiai ir įžymūs žmonės, praeities ir dabarties žaidimų, buities darbų, transporto priemonių, namų tyrinėjimas, ateities daiktų modeliavimas, dokumentiniai senoviniai filmai ir skaitmeniniai informacijos šaltiniai, praeities ir šiuolaikiški meno kūriniai (muzikos, dailės ...), senoviniai, dabarties ir ateities daiktai, praeityje darytos žinomų vietovių nuotraukos, rajono, kaimo, miesto istorinių vietų lankymas, fotografavimas ir kt.			
UGDYMO(SI) SRITIS. AŠ KALBŲ PASAULYJE			
KALBOS SUPRATIMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo srities paskirtis, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai	Ketvirtį – šeštą vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo (si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Kalbų supratimas. Ugdymo (si) srities paskirtis. Plėtoti kalbų supratimą, kalbinę raišką, skaitmeninį sumanumą, meninę raišką, aplinkos pažinimą. Ugdymo(si) veiklos	Supranta sudėtinius kelių dėmenų sakinius, ilgesnių dialogų ar monologų turinį; stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų	Vaikai, aktyviai įsitraukdami į bendravimą su mokytoju ir kitais vaikais veiklas, kalbos garsų	

skatina ugdytis tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis, emocijų suvokimo ir raiškos, žaidimo gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Tai vaiko kalbinių įgūdžių ir gebėjimų bei kalbinės tapatybės ugdymas(is). Esminiai gebėjimai. Gebėjimas klausytis ir suprasti kitų kalbėjimą bei reaguoti į nežodinę raišką; gebėjimas suprasti įvairiomis formomis pateikiamą, informaciją (žodinę, grafinę, simbolinę, vaizdinę, garsinę), domėjimasis simboliais, raidėmis ir tekstu, gebėjimas suprasti amžių atitinkančius meninius ir informacinius tekstus, gebėjimas pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, gebėjimas individualiai ir drauge su kitais žaisti, kurti įvairius žaidimus.	norus, pasiūlymus. Supranta, kad kalbos garsai žymimi raidėmis; atpažįsta savo vardo ir kitas asmeniškai aktualias raides, skaitmenis, supranta aplinkoje matomų kai kurių spausdintų žodžių prasmę; iš klausos atskiria du žodžius, prasidedančius tuo pačiu garsu, supranta knygos viršelio funkciją, parodo, kur rašomas knygos autorius, pavadinimas, geba nuspėti turinį pagal knygos pavadinimą, viršelį, iliustracijas. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. Vartoja kalbą tardamiesi, planuodami žaidimą, plėtodami vaidmenis ir sprendami konfliktus, vartoja išplėstinę	žaidimus, pirštukų žaidimus, eilėraščių, dainų, pasakojimų, pasakų gimtąja ir kitomis kalbomis klausymąsi, plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes, ugdosi trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais. Vaikai klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų (televizijos, radijo, kompaktinėse plokštelėse, internete) įvairaus stiliaus ir turinio tekstų (grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvykius, reiškinius, taip pat savo ir kitų vaikų kalbos įrašų. Vaikai kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami.	
--	---	---	--

	kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis.		
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai. Grupėje vaikai atranda planšetes, mikrofonus, kompiuterio programėles, kurios skirtos balso įrašymui ir perklausai. Grupėje vaikai randa vienkartinį stiklinį, virvutį ir sąvaržėlių (susikonstruojame telefonus)			
KALBINĖ RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo srities paskirtis, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	
Kalbinė raiška Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai. Gebėjimas išreikšti patirtį, jausmus ir mintis, įsitraukti ir plėtoti pokalbį, gebėjimas pasakoti, atpasakoti, apibūdinti, kurti, aiškinti taikant nežodines ir žodines raiškos priemonės, gebėjimas komunikuoti paprastomis grafinės ir rašytinės raiškos formomis. Gebėjimas pagal savo išgales tyrinėti menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreikšti emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas. Gebėjimas aptarti įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinis, estetinius jų ypatumus, dalinimasis asmeninėmis estetinėmis patirtimis	Natūraliai kitiems kalba apie tai, ką žino, veikia, veikė ar veiks, kas vyksta, vyko ar vyks, ko nori, tikisi, nesupratus paaiškina, pakartoja; laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, žodžius į sakinius jungia laikydamasis įvaldytų kalbos taisyklių; pateikia atsakymus į konkrečius klausimus nurodydamas detales kas, ką, kada ar kur; bando susikalbėti su kitakalbiu vaiku, pakartodamas jo kalbos vieną kitą žodį. Pasakoja, kalbasi apie matytus animacinius filmus, žaistus žaidimus, skaitytas knygas; papasakoja 2– 3 pagrindinius įvykius iš gerai žinomos istorijos, išlaikydamas jų eiliškumą; geba atsakyti į klausimus apie jam skaitytą tekstą. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų	Vaikai kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, eksperimentuodami garsais ir žodžiais, kurdami naujadarus, žaisdami kalba ir kurdami savo kalbas. Vaikai vartoja paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius, taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų, atpažįsta garsus žodyje, skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių. Vaikų kalba turtėja, jų kalbinė raiška sudėtingėja, jiems klausantis skaitomų, pasakojamų, vaidinamų tekstų ir siužetų, įgarsintų filmukų ar pasakų, patiems juos atpasakojant, perkuriant, pratęsiant, suvaidinant, ilustruojant, deklamuojant, kalbantis su mokytoju apie teksto	

	fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. Supranta rašymo tikslus, bando perteikti informaciją piešiniu, kopijuodamas arba užrašydamas raides, simbolius ar žodžius; kuria savo ženklus ir simbolius; braižo ir aiškina paprastus planus, schemas. Pastebi ir komentuoja kitų kūrybą, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas dailės sąvokas. Komentuoja ir kitaip reiškia nuomonę apie savo, kitų vaikų, menininkų darbus vartodamas žinomas dailės sąvokas.	turinį ir prasmes, siejant tekstą su vizualia medžiaga. Vaikai įsitraukia į įvairias mokytojo siūlomas veiklas, susijusias su galimybe piešti ir rašyti, pavyzdžiui: „rašo“ žinutę ar laišką piešiniu, kopijuoja matomus simbolius, raides, žodžius, kuria savo ženklus ir simbolius, puošia ir apipavidalina užrašytas raides ar ženklus siedami juos su realiais objektais.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai. Grupėje randa deklamuojamų ir dainuojamų kūrinių, juos klausosi ir perteikia skirtingais raiškos būdais. Grupės erdvė papuošta spalvotomis juostelėmis, žirklutėmis, balto akvarelinio popieriaus lapais, teptukais. Vaikams pasiūloma pasidaryti abėcėlės raides (kokių spalvų gali būti raidės ir garsai, kurie garsai skamba šiltai, o kurie – šaltai; ką jaučiu, matydamas šiltas/šaltas spalvas?). Vaikai yra susipažinę su įvairiais grupėje turimais stalo žaidimais. Iš skirtingų stalo žaidimų paimama po vieną ar po kelias korteles ir pasiūloma sukurti pasakojimą.			
KALBŲ ĮVAIROVĖS SUVOKIMAS IR KALBINĖS TAPATYBĖS FORMAVIMASIS			
Pasiekimų sritis, ugdymo srities paskirtis, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo (si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Kalbų įvairovės suvokimas ir kalbinės tapatybės formavimasis Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tapatintis su savo šalies kalba ir kultūra, susipažinti su kalbų įvairove, ugdyti(s) kalbų įvairovės suvokimą, vertybines nuostatas, susijusias su įvairialypiais kultūriniais ir	Stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus. Atidžiai klausosi įvairaus turinio ir stiliaus tekstų literatūrine kalba, tarmiškai; suvokia skirtingų žanrų leidinių skirtumus	Vaikai ugdomi kalbų įvairovės suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę, mokosi, suprasti kita kalba kalbančius žaisdami vaidmenų, naratyvinius, stalo ir žodžių žaidimus, įsitraukdami į	

kalbiniais kontekstais, plėtoti kalbinę, tautinę ir pilietinę tapatybę. Esminiai gebėjimai. Tapatinimasis su savo šalies kalba ir kultūra, kalbų įvairovės suvokimo ugdymasis, vertybinių nuostatų, susijusių su įvairialypiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais, ugdymasis, kalbinės, tautinės ir pilietinės tapatybės plėtojimas.	(kalendorius, knyga, žurnalas, tinklalapis). Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių.	kūrybines ir kitokias aktyvias veiklas su kitomis kalbomis kalbančiais bendraamžiais, bendraudami su svečiais, su mokytojo pagalba jungdamiesi į tinklus su kitų šalies regionų ir kitų šalių vaikais, klausydamiesi skaitomų istorijų, skaitydami knygutes dviem ar keliomis kalbomis, žiūrėdami filmukus.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai. Grupėje svečias iš kito Lietuvos regiono (pvz.: Dzūkijos). Pasiūlome vaikams susėsti arčiau ratuku, papasakojame apie senovės lietuvių deivę Mildą: kur gyveno, kaip atrodė, kiek vaikų turėjo, ką mėgo veikti, kaip ji keliavo ir kt. Parodome knygos „Berniukas ir jo mylinti širdis“ viršelį, aptariame, tyrinėjame.			
UGDYMO(SI) SRITIS. TYRINĖJU IR PAŽISTU APLINKĄ			
MANE SUPANTYS DAIKTAI			
Aplinkos pažinimas. Tyrinėjimas. Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. Gebėjimas tyrinėti save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldyti tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauti apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Kai dydžių negalima palyginti tiesiogiai, pasitelkia trečią daiktą (sutartinį matą). Kelių dydžių skirtumams apibūdinti pradeda vartoti aukštesniojo ir aukščiausiojo laipsnio būdvardžius (ilgesnis, ilgiausias ir pan.). Nematuodamas gali pasakyti, kuris iš dviejų pažįstamų objektų sunkesnis, aukštesnis. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliame jų skirtumui apibūdinti (šiek tiek didesnis, truputį ilgesnis, beveik vienodi, panašaus aukščio ir pan. Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis	Vaikai pasirinktus daiktus rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. Daiktus ir jų savybes vaikai mokosi suprasti ir pavadinti, kai jų tyrinėjimus lydi mokytojo komentarai, klausimai, grįžtamasis ryšys. Vaikai daiktus pažįsta juos stebėdami, sugretindami, palygindami, grupuodami, rikiuodami nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodami, konstruodami. Tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai	

	dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja.	skiriasi vieni nuo kitų (pavyzdžiui, kamuoliai skiriasi dydžiu, svoriu, spalva) ir nuo kitos rūšies daiktų (pavyzdžiui, kamuoliai forma skiriasi nuo knygų). Tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, varto enciklopedijas, klausosi informacinių tekstų, stebi tiksliai parinktus vaizdo įrašus, aiškindamiesi gamtos objektų (jie auga, daugelis juda, jiems reikia maisto ir pan.) ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus, domisi, kaip yra kuriami daiktai, kiek reikia pastangų ir išmanymo juos kuriant.	
GYVYBĖ			
Pasiekimų sritis, ugdymo srities paskirtis, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai	Ketvirtį – šeštį vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Aplinkos pažinimas. Tyrinėjimas. Vertybinės nuostatos. Siekiama suteikti galimybę vaikams tyrinėti artimosios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, susipažinti su svetur egzistuojančios gyvybės įvairove ir padėti suprasti, kad gyvybė turi poreikių. Esminiai gebėjimai. Išmoksta parodyti pagarbą gyvybei ir rūpestį aplinka, stebi ir tiria gyvų ir negyvų daiktų santykius, reaguoja į aplinkos pokyčius, ugdosi supratimą apie žmogaus veiklos poveikį aplinkai.	Rodo pagarbą gyvajai ir negyvajai aplinkai, kultūros reiškiniams ir objektams, supranta, kad jo elgesys gali paveikti gamtinę ir kultūrinę aplinką, stengiasi prisiimti atsakomybę už jų išsaugojimą. Savo kūryboje vaizduoja asmeninį emocinį santykį su gamtos ir kultūros objektais.	Vaikai tyrinėja, aiškinasi, kas ir kaip vyksta gamtoje, pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos vienovę: augalui reikia dirvožemio, vandens, saulės šviesos; gyvūnui – maisto, vandens, būsto. Mokytojo padedami, vaikai aiškinasi, stebi, tyrinėja organizmų poreikius, aiškinasi, kam naudojamas vanduo, kodėl jis	

Paaškina, kad tyrinėjant su daiktais, medžiagomis, augalais, gyvūnais reikia elgtis atsargiai; kalbėdamas apie tyrinėjimą remiasi jo rezultatais; apibūdina tyrinėjamų objektų požymius, panašumus ir skirtumus; savo stebinius palygina su kitų stebiniais, kartais susieja skirtingus pastebėjimus.		toks svarbus ir reikalingas organizmams. Vaikai aptaria ir skatinami suprasti, kad žmogaus išmestos atliekos gali būti pavojingos gyvajai gamtai, mokosi taupiai naudoti vandenį, popierių, priemones, nešvaisto jų be reikalo, suprasdami, kad taip prisideda prie Žemės išteklių tausojimo, tvarumo. Vaikų tyrinėjimai ir eksperimentavimas.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai. Grupėje vaikai randa laistytuvėlius, žemių ir sėklų. Pasiūloma vaikams pasiskirstyti vaidmenimis: dailininkas, rašytojas, ir kt.) ir sukurti knygą apie mylimiausius artimiausios gamtos objektus, reiškinius, augalus, gyvūnus ir pan.			
SKAIČIAVIMAS IR MODELIAVIMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo srities paskirtis, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo (si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Siekiama padėti vaikams atrasti skaičių pasaulį, plėtoti jų supratimą apie skaičiavimo būdus ir jų taikymą savęs ir aplinkos pažinimui, problemų sprendimui. Gebėjimas atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieškoti iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarstyti ir pasirinkti tinkamus konkrečiai situacijai, įvertinti priimtų sprendimų pasekmes.	Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 9, juos parašo skaitmenimis, susieja su daiktų skaičiumi. Palygina rinkinių iki 5 daiktų kiekviename kiekius, atlieka sudėties ir atimties veiksmus 5-ių ribose, 4 ar 5 daiktų rinkinį išskaido į dvi grupes daugiau nei vienu būdu (0 ir 4, 1 ir 3 ar 2 ir 2). Popieriaus lape atvaizduoja kelių matomų daiktų išdėstymą, apibūdina jų vietą, padėti vienas kito atžvilgiu. Juda žodžiu nusakyta ar rodyklėmis pažymėta kryptimi. Atranda	Vaikai įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridėdant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus. Naudodami fizines ir skaitmenines priemones, laiku gaudami mokytojo grįžtamąjį ryšį, jo palaikomi, vaikai mokosi atpažinti ir paaiškinti kiekybinę informaciją perteikiančius vaizdus (pavyzdžiui, skaitmenis, piešinius, schemas). Skaičiavimo užduotis (pavyzdžiui: „Žydėjo dvi gėlytės, pražydo	

	dviejų pasikartojančių elementų grupę sekoje, sukuria tokio paties modelio seką iš kitų elementų.	dar viena. Kiek žydi dabar?“) vaikai atlieka jas suvaidindami, nupiešdami, parodydami gestais, manipuliuodami daiktais.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai. Grupėje vaikai randa kelių rūšių popierines gėlių karūnas, kurių viena yra nenuspalvinta. Debesuotą dieną su pragiedruliais pasiūloma pakelti akis į dangų, stebėti debesis ir pasidalyti mintimis, kokių jie yra formų, dydžių, į ką panašūs. Jei yra galimybė organizuoti plenerą (tapymą gamtoje).			
MATEMATINIAI ERDVĖS TYRINĖJIMAI			
Pasiekimų sritis, ugdymo srities paskirtis, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Matematinis mąstymas. Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Siekiama plėtoti vaikų suvokimą apie matematinius būdus erdviniams objektams pažinti ir įvairias išraiškos galimybes savo pastebėjimams apie jų formą, dydį (ilgį, tūrį), masę, padėtį ir judėjimą tam tikra kryptimi apibūdinti.	Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks.	Vaikai noriai įsitraukia į suaugusiųjų inicijuotas veiklas, skatinančias tyrinėti, kaip galima palyginti daiktų ilgį (plotį, aukštį) arba tūrį, kai daiktų sugretinti neįmanoma. Tyrinėdami aplinką, drauge su mokytoju ir kitais vaikais atranda, kiek daug erdvinės informacijos yra aplink: panašumo, elementų išdėstymo, atsikartojimo, formos bendrumo. Žaisdami ir eksperimentuodami vidaus ir lauko aplinkose, įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu (gestais, kalba ar piešiniais, vadovaudamiesi instrukcijomis) duoti nurodymus apie objekto judėjimo kryptį (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietą	

		(viduje, išorėje ir kt.) arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai. Lauko kupole vaikai randa virvutes, pagaliukus ir matavimo juostą.			
SKAITMENINIŲ TECHNOLOGIJŲ PASAULIS			
Pasiekimų sritis, ugdymo srities paskirtis, vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Skaitmeninis sumanumas Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams įgyti skaitmeninio raštingumo ir informacinio mąstymo pradmenis: Esminiai gebėjimai. Naudotis skaitmeniniais įrenginiais, ieškoti, vertinti kaupti informaciją, saugiai naudoti, pristatyti informaciją, ja keistis, bendrauti ir bendradarbiauti tinkluose, keisti turimą ir kurti naują skaitmeninį turinį. Gebėjimas tyrinėti savo ir kitų idėjas, rasti būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendinant kūrybinius sumanymus.	Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones (fotografavimo, piešimo, nuotraukų apdorojimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, judantį vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz., nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalinimosi taisykles.	Vaikai veiksmų sekas (algoritmus) problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko stebėdami, žaisdami, nagrinėdami ir įvardydami įvairių procesų, kasdienių darbų ir veiklų atlikimą žingsniais, veiksmų eiliškumą, susitarimus-taisykles. Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedą suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai ir būdai. Lauko teritorijoje randa spalvotų kortelių su QR kodų.			
UGDYMO(SI) SRITIS. KURIU IR IŠREIŠKIU			
MUZIKINĖ RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	4 -6 gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus.	Vartoja kai kurias dažnai girdimas ir jam suprantamas muzikines sąvokas, pagal kriterijus atranda akivaizdžius muzikos kūrinių panašumus ir skirtumus.	Klausosi mokytojų parinktos įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems	

Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tyrinėti garsų ir muzikos pasaulį, pažinti muzikos vertingumą, išbandyti įvairias muzikinės raiškos priemones ir būdus. Esminiai gebėjimai. Muzikinė veikla pratina girdėti, atkartoti dainuojant ir muzikuojant, kurti, siekti meistriškumo, ugdytis drausmingumą, suteikia saviraiškos galimybę, padeda patirti bendrumo jausmą muzikuojant drauge, gilina estetinį suvokimą.	Pavadina keletą muzikos instrumentų, atpažįsta kai kuriuos tembrus. Muzikuodamas su kitais vaikais klausosi, kaip jo indėlis dera su kitais. Savais žodžiais išsako kilusius įspūdžius apie klausomus kūrinius ar atlikimą. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus.	muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis, mokosi vis tiksliau suvokti, imituoti ir atskirti ritminius bei melodinius darinius, įgydami muzikos kalbos pradmenis. Judesiu rodo muzikinę frazę, vis geriau imituoja pažįstamą medžiagą, gerina kvėpavimo įgūdžius, plečia vokalinį diapazoną, spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntamas metras, pasikartojantys ritmo dariniai ir tonacija Muzikuodami kūno perkusija ir instrumentais, lavina motoriką ir raumenų kontrolę, kai reikia kratyti, mušti, trinti...	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojas stebi vaikų pastangas ir autentišką raišką, pozityviai reaguoja į jų kūrybinį procesą. Kieme sukurta erdvė ritmavimui iš įvairių buitinių daiktų. Tyrinėdami ir išbandydami garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, vaikai lygina, apibūdina, kategorizuoja tuos garsus. Vaikai atpažįsta tylą kaip svarbų muzikos elementą. Tai vyksta individualiai ir grupėse, žaidžiant ar dalyvaujant pedagogo inicijuotoje veikloje.			
ŠOKIO RAIŠKA			
Pasiiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	4 – 6 gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tyrinėti garsų ir šokio pasaulį, pažinti muzikos vertingumą, išbandyti įvairias šokio raiškos priemones ir būdus.	Tyrinėja ir atranda naujus judesių derinius, padedančius išreikšti judėjimui būdingas savybes; generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui, atranda naujas savo kūno judėjimo galimybes. Siūlo naujus šokio raiškos būdus,	Žaisdami muzikinius žaidimus, vaikai geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika. Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta	

Esminiai gebėjimai. Muzikinė veikla pratina girdėti, atkartoti šokant ir muzikuojant, kurti, siekti meistriškumo, ugdytis drausmingumą, suteikia saviraiškos galimybę, padeda patirti bendrumo jausmą muzikuojant drauge, gilina estetinį suvokimą	eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. Apibūdina savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą, nuotaiką, charakteringus judesius, temą. Aiškina, kodėl kitų sukurti šokiai patiko ir kuo jie įdomūs.	judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą. Juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Judesio kalba jie išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojo jautrus, palaikantis ir susidomėjimą išreiškiantis grįžtamasis ryšys padeda vaikams giliau suprasti meninę raišką, vertinti savo ir kitų kūrybą, bei atrasti pirmenybę tam tikroms meninės raiškos sritimis ir formoms. Be to, pedagogas skatina vaikų žaismingumą, simbolinį mąstymą ir socialinį bendravimą.			
TEATRO RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	4 -6 vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybingumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką. Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vaikams tyrinėti ir pažinti teatrinių raiškos formų įvairovę, patiems išbandyti skirtingas teatrinės raiškos priemones. Esminiai gebėjimai. Vaidybinės improvizacijos pasitelkiant savo kūno judesius, muzikavimą, spontanišką dainavimą bei kuriant improvizacinius teatro vaidinimus sau ir draugams, plėtoja vaikų kūrybiškumą ir pagilina estetinį pasaulio pažinimą teatro meno formomis.	Kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja „bendraudamas su jų kuriamais veikėjais; drauge su mokytojais ir vaikais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose ir juose prisiima skirtingus vaidmenis. Režisūriniuose ir siužetiniuose vaidmenų žaidimuose pradeda tikslingai kurti „dramatiškas situacijas personažų susidūrimus, neįtikėtinus įvykius, improvizuotus dialogus; kurdamas vaidmenį pasitelkia	Spontaniškai judėdami ir sąveikaudami su aplinka, ima pažinti savo kūno galimybes. Įvaldę savo kūno judesius, vaikai vis plačiau juda erdvėje ir, žaisdami su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja juos supančią aplinką. Dėl džiaugsmingos aplinkinių reakcijos vaikai labiausiai pasisekusius judesius ir garsus vis tikslingiau kartoja, ima jais žaisti, manipuliuoti, siekdami socialinio atsako. Drauge su suaugusiaisiais dalyvauja improvizacinio	

	įvairų rekvizitą, grimą, muzikavimą, šokį.	pobūdžio teatralizuotuose renginiuose (tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir pan.).	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Kontekstuose dėmesys sutelkiamas į vaikų iniciatyvą, kurią palaiko estetiškai patraukli ir veiklai atvira aplinka. Vaikai gali laisvai pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, veikimo vietas ir laiką, taip pat bendradarbiauti arba veikti individualiai. Tokia aplinka skatina vaikų kūrybiškumą, vaizduotę, improvizacinius gebėjimus. Mokytojas palaiko ir paskatina kūrybišką vaiko raišką pastebėdamas, įsitraukdamas ir pats ją modeliudamas. Parodo, kaip galima žaisti su teatro lėlėmis, siūlo vaikams pažaisti matytą pasaką. Skatina vaikus vaidinti, parodo, kaip galima judėti ir kalbėti-intonuoti pagal tipiškus veikėjo bruožus, tempo ritmą. Palankiai vertina stebimus vaikų vaidinimus, klausia jeigu kas neaišku ir kt.			
ŽAIDIMO RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Ugdymo srities paskirtis. Plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybingumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką. Vertybinės nuostatos. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimų kultūrą. Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Mokytojo paskatinti vaikai nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus. Žaisdami su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Žaidžiant laikosi susikurtų žaidimo taisyklių.	Pasirinktoje ar susikurtoje žaidimo aplinkoje (lėlių namelis, miškas, gyvūnų aptvaras, miesto gatvės, geležinkelis ir pn.), pasitelkęs nedidelius objektus ir žaislus vaikas kuria žaidimo įvykius, pats atlikdamas veiksmus su skirtingais personažais. Pats atlieka vaidmenis ir pats kuria jo patirtis atliepiančią žaidimo siužetą. Vaikai prisiima vaidmenį ir remdamiesi savo patirtimi konstruoja pažįstamus įvykius ir kasdienes situacijas. Žaisdami dviese ar grupėmis per konkrečius priimtus vaidmenis ir įsivaizduojamus vaidmenų tarpusavio santykius, vaikai drauge konstruoja žaidimo siužetą. Žaisdami vaikai	

		perpranta taisyklių prasmę, mokosi jų laikytis ir patys kuria naujus žaidimus su taisyklėmis.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojas parodo, kaip galima žaisti su teatro lėlėmis, siūlo vaikams pažaisti matytą pasaką. Skatina vaikus reikšti natūraliai kylančias emocijas, nelygina vaikų išraiškos. Drauge žaidžia muzikinius žaidimus ir ratelius, parodo ir skatina laisvai, savaip kartoti veiksmus. Paaiškina vaikams siužetus, daro pauzes, kad vaikai galėtų sutelkti mintis, sumanymus ir pagal juos veikti. Siūlo vaikams naudoti įvairius butaforinius daiktus, parodo, kaip tie patys daiktai gali būti panaudoti įvairiose situacijose.			
DAILĖS RAIŠKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirtį – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Vertybinės nuostatos. Siekiama padėti vizualinės raiškos priemonėmis vaikams išreikšti save, savo jausmus, emocijas, potyrius, savo pasaulio matymą ir supratimą apie tam tikrus reiškinius, plėtoti vaizdinį ir erdvinį mąstymą, kūrybingumą. Esminiai gebėjimai. Dailės raiška padeda atrasti ir plėtoti vaikų autentišką vaizdavimo stilių.	Vaikai individualiai ir drauge su kitais džiaugsmingai tyrinėja spalvinės ir grafinės raiškos galimybes. Modeliuoja ir komponuoja lipdydami, konstruodami, veikdami su įvairiomis medžiagomis, netikėtomis priemonėmis. Vaikų spontaniškai kuriamų vaizdų atradimas, stebėjimas, tyrinėjimas perauga į tikslingą grafinių ir spalvinių vaizdų kūrimą – piešimą.	Įsitraukdami į mokytojo inicijuojamas kūrybines veiklas, vaikai išbando ir tyrinėja įvairias grafines ir spalvinės raiškos priemones ir medžiagas. Vizualinių raiškos priemonių ir įrankių įvairovė, jų tyrinėjimas ir kūrybinis veikimas skatina vaikų grafinę ir spalvinę raišką.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Sudaro vaikams galimybę kuriant veikti taip, kaip jis to nori. Skatina žaismingai eksperimentuoti linijomis, spalvomis, formomis. Padeda vaikams suprasti, kad iš įvairių medžiagų, buities atliekų galima sukurti originalių, gražių darbų. Drąsina kurti darbelius iš smulkių detalių. Inicijuoja vaikų kūrybinius projektus skatinančius vaikų kūrybiškumą. Suteikia vaikams galimybę kurti ornamentus, dekoruoti audinius, daiktus grafiniais ženklais ir simboliais. Organizuota eksperimentus kuriuose vaikams sudaromos sąlygos netikėčiausiais būdais pažinti dailės medžiagų galimybes.			
UGDYMO(SI) SRITIS. MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ			
FIZINIS AKTYVUMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirtį – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Fizinis aktyvumas. Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą.	Eina pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu, aukštai keldamas kelius. Bėgioja vingiais,	Juda spontaniškai su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis. Išbando mokytojo	

savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdomosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	išsisukinėdamas, bėga ant pirštų galų. Šokinėja nuo vienos kojos ant kitos, šokinėja judėdamas pirmyn. Lipa kopėtėlėmis. Meta kamuolį iš įvairių padėčių, pagauna jį sulenkdamas rankas per alkūnes. Spiria kamuolį iš įvairių padėčių, į taikinį. Stengiasi sėdėti, stovėti, vaikščioti taisyklingai. Bando atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.	demonstruojamus, pačių atrandamus ėjimo ir bėgimo būdus. Tobulina koordinaciją, orientaciją erdvėje, vikrumą, greitumą, jėgą žaidžiant su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais. Inicijuoja ir išitraukia į inicijuojamus užsiėmimus, fantazuoja, ieško neįprastų pozų, judesiais perteikia pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes. Nevaržomai judant, eksperimentuojant išbando savo kūno judėjimo galimybes. Saugiai keičia savo kūno pradinės padėtis, veikiant ribotame plote pratinasi judėti saugant save ir kitą. Žaidžiant komandinius žaidimus, mokosi laikytis taisyklių, laimėti, pralaimėti. Lavina rankos judesių tikslumą, akies ir rankos koordinaciją dėliojant, konstruojant, veriant, piešiant ir kt.	
Ugdomosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Kuriamas judraus patyriminio mokymosi kontekstas, kurio paskirtis – skatinti ir palaikyti kasdienį vaikų judrumą, padidinti judraus mokymosi galimybes, motyvuojančiais judėjimo būdais inicijuoti fizinį aktyvumą. Lauke sudaromos sąlygos važinėjimuisi dviračiu, paspirtuku, rogutėmis, įvairiems sportiniams žaidimams – futbolui, krepšiniui. Kuriant kontekstus, derinama lauko erdvės estetika ir optimalios prielaidos vaikų judrumui.			
SVEIKA MITYBA			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirtį – šeštį vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos

Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai. Ugdyti(s) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdomosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinių nuostatų. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, bute, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų, sveikatai naudingą maistą, iš kur ir kaip jis atsiranda ant mūsų stalo. Savarankiškai serviuoja stalą, valgo tvarkingai, dažniausiai tinkamai naudojasi stalo įrankiais, susitvarko pavalgęs. Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas, esant galimybei pirmenybę teikia sveikatai palankiems maisto produktams. Valgo savarankiškai, tvarkingai.	Vaikai aiškina, klauso skaitomų tekstų, komentarų apie sveiko maisto naudą, sužino, ką valgyti yra naudingiau sveikatai; tyrinėja sveiko maisto piramidę; dėlioja savo dienos meniu iš kortelių su sveiko maisto produktais; dėlioja mąstymo žemėlapius (sveika – nesveika), patys vieni kitiems aiškina, kuris maistas palankus sveikatai, o kuris – ne, savo nuomonę argumentuoja. Vaikai drauge su mokytoju eina į parduotuvę, išrenka ir perka reikalingus maisto produktus užkandžiams pagaminti. Žaisdami „kavinę“, „restoraną“, kuria mėgstamų ir netikėtų patiekalų receptus, sudaro meniu, imituoja maisto gamintojų procesus. Vaikai ištraukia iš sveikų ir skanių gėrimų bei užkandžių gamybą: mokosi suprasti ir patys kurti receptus; plauna, sveria, uosto, dalina, pjausto, maišo, skanauja, pavadina; gėrisi estetinei įspūdžiui.	
Ugdomosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Tyrinėjimo ir gilios mokymosi kontekstas. Kuriant kontekstus apie sveiką mitybą, mokytojas naudoja žaidybinius metodus, praktines užduotis, tyrinėjimą ir interaktyvias veiklas: organizuojamos išvykos į parduotuvę, išsirenkant reikalingų produktų užkandžiams; pokalbiai „Sveika – nesveika“, „Maisto piramidė“, sveikų užkandžių gamyba, „Žolelių sodas“, „Arbatų ceremonijos“, „Vaistažolės“ ir kt.			

MANO DIENOS RITMAS			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Savivoka ir savigarba Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Tyrinėja, ką gali ir ko negali kūnas, pradeda jausti asmeninę ir bendrą erdvę. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos (atramos ir judėjimo, virškinimo, kvėpavimo ar kt.). Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus (iškvėpiamas oras, širdies plakimas ir kt.). Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis.	4–6 metų vaikai, skatinami mokytojo ir atsižvelgdami į visos mokyklos dienos režimą, patys sudėlioja savo dienos ritmą paveikslėliais, sudėlioja dienų su ypatingais įvykiais (švenčių, išvykų dienos), keičiančiais įprastą dienos eigą, dienos ritmą. Vaikai ryte paveikslėliais pažymi, ką šiandien ketina veikti, o vakare reflektuoja, ar pavyko tai įgyvendinti. Jie tyrinėja savo nuotaikos ir energijos kaitą per dieną, žymėdami paveikslėliais, aptardami kaitos priežastis. Padedami mokytojo, susikuria ritualus prieš einant miegoti, pavyzdžiui, pavartyti knygutę, pasiklausyti lopšinės.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Realų ir virtualių aplinkų kontekstas. Dienos ritmo pajautimui vaikai kuria jausmų kalendorių, gamina korteles su jausmų simboliais, vaikų veidais ar vardais, stebi savo ir draugų emocijas veidrodžiuose, fotografuoja vienas kitą, savarankiškai žymisi kintančius dienos jausmus, iš antrinių medžiagų gali pasigaminti laiko (paros, savaitės) dalių maketą. Mažesniems galima pasiūlyti sudėti dienos ritmo darželyje paveikslėlius ir kt.			
KŪNO ŠVARA IR APLINKOS TVARKA			
Pasiekimų sritis, ugdymo (si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šešti vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Savireguliacija ir savikontrolė Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą,	Nesunkiai laikosi grupėje numatytos tvarkos, susitarimų ir taisyklių, supranta lūkesčius savo elgesiui	4–6 metų vaikai žiūrinėja tvarkingos, patogios, estetiškos aplinkos nuotraukas, ieško patinkančios	

savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	grupėje ir kitoje aplinkoje (per išvykas), pats primena kitiems tinkamo elgesio taisykles. Žaisdamas ir atlikdamas sudominusią veiklą, geba sutelkti dėmesį ir pastangas, išsvermę, slopinti impulsyvius veiksmus. Ramioje situacijoje konfliktą sprendžia žodžiais, o ne veiksmais, siūlo kelis sprendimo būdus, numatydamas jų pasekmes.	aplinkos vaizdų informaciniuose tinklalapiuose, diskutuoja apie savo grupės aplinką, kas tvarkinga – netvarkinga, patogu – nepatogu, saugu – nesaugu, gražu – negražu. Vaikai įsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas, ieškodami sprendimų, kaip aplinką paversti lengvai tvarkoma, patogia, saugia, malonia akiai: simboliniais piešiniais grupėje ženklina daiktų laikymo vietas, kuria saugaus daiktų naudojimo taisykles ir pan. Vaikai pastebi ne vietoje padėtus daiktus ir imasi iniciatyvos juos tvarkyti, pamato grupėje ar lauko aplinkoje numestą šiukšlę, mokosi šiukšles rūšiuoti.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Mokytojas sukuria konkrečią trumpalaikę ugdymosi erdvę: vietą, priemonių išdėstymą, provokacijas ir kt. Kalbant apie švarą ir aplinkos tvarką, vaikams gali būti siūloma pasiklausti įrašyto skalbimo mašinos skleidžiamo garso. Vyksta diskusija, koks tai garsas? Kam reikalinga skalbimo mašina? Kodėl rūbus reikia skalbti? Kaip dar galima skalbti ir pan. Grupės, lauko aplinkoje vaikai randa segtukus, nešvarius lėlių rūbus, dubenį su vandeniu ir kt.			
SAUGAUS ELGESIO ĮPROČIAI			
Pasiekimų sritis, ugdymo(si) srities paskirtis, vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai	Ketvirti – šeši vaikų gyvenimo metai: siekiame 5/6 žingsnio	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)	Pastabos
Emocijų suvokimas ir raiška. Ugdymo(si) srities paskirtis. Plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir	Vaikai mokosi suvokti, kad supančioje aplinkoje yra daug pavojų. Mokosi suprasti saugaus bendravimo taisykles, kreipiasi pagalbos pasiklydus,	4–6 metų vaikai, vartydami knygeles, klausydami jiems skaitomų pasakojimų, pasakų, žiūrėdami filmukus, sužino apie daiktus, kurie yra pavojingi jų	

raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Vertybinė nuostata. Siekiama padėti vaikams ugdytis saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis įpročius, saugoti savo ir kitų sveikatą. Esminiai gebėjimai. Vaikai aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami (artimų suaugusiųjų ar draugo apkabinimas) ir kokie netinkami, mokosi grupėje saugoti asmeninę erdvę. Vaikai mokosi tvirtai pasakyti „ne“ netinkamam prisilietimui, pasitraukti iš situacijų, kuriose pasijunta nesaugiai, pranešti apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki.	ištikus nelaimei, patekus į bėdą, pavojų ir būtina veikti saugiai. Geba apibūdinti savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis.	sveikatai ir saugumui, kas atsitinka, kai vaikai su jais žaidžia. Jie aiškinasi, kokie pavojai slypi virtuvėje (elektros prietaisai, aštrūs daiktai), vonioje (skalavimo, valymo priemonės), svetainėje, tėvų miegamajame (praviras langas, vaistai, dūžtantys daiktai). Kasdienių veiklų metu mokosi saugiai elgtis žaisdami kieme, lauke, laikytis susitartų saugaus elgesio taisyklių. Vaikai su mokytoju ir draugais kalbasi apie saugų elgesį, aiškinasi, kaip elgtis, į ką kreiptis pagalbos nutikus nelaimei. Jie mokosi atsakingai elgtis aplinkoje, kurioje yra gyvūnų; aiškinasi, kad miške negalima valgyti rastų nežinomų uogų; miške visuomet būti šalia suaugusiojo (kad nepasiklystų); bristi į vandens telkinį ar lipti ant ledo jam užšalus galima tik stebint suaugusiajam.	
Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai. Kalbant apie saugaus elgesio įpročius gatvėje, vaikams galima pasiūlyti keliauti autobusu ir stebėti kelio ženklus, pėsčiuosius, automobilių eismą, reguliuojamoje sankryžoje pereiti gatvę. Grupėje, panaudojant antrines žaliavas, atkartoti kelionės įspūdžius, kurti maketą ir kt.			

1 lentelė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys

V. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS. VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS

5.1. Vydmantų gimnazijos ikimokyklinio ugdymo bendruomenė, atnaujindama ikimokyklinio ugdymo programą, susitarė, kad ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėseną būtų vykdoma nuolat. Didžiausias dėmesys skiriamas formuojamajam stebėjimui, grįžtamajam ryšiui ir apibendrinančiajam vertinimui. Apie vaikų ugdymosi pasiekimus ir pažangą sprendžiama iš vaikų kasdienės veiklos ir jos rezultatų. Pedagogai, švietimo pagalbos specialistai nuolat dokumentuoja ugdymo procesą el. dienyne „Mūsų darželis“. Ugdymo(si) procesas planuojamas atsižvelgiant į vaikų ugdymosi pasiekimus ir vaikų pažangos analizės rezultatus. Vaiko pasiekimai fiksuojami trumpais komentarais, nurodant ugdymosi pasiekimų sritį ir pasiekimų žingsnį, kurį yra pasiekęs vaikas. Vaikų pasiekimų vertinimo rezultatai su tėvais (globėjais) individualiai aptariami mokslo metų pradžioje, pabaigoje ir pagal poreikį. Mokslo metų pabaigoje mokytojų taryboje apibendrinami gimnazijos ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų rezultatai, pateikiamos išvados apie išryškėjusius pasiekimus ir tobulintinas sritis, bei poreikius. Vaikų ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos reikalavimų.

5.2. Vaikų pasiekimų dokumentavimas bei stebėseną padeda siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės:

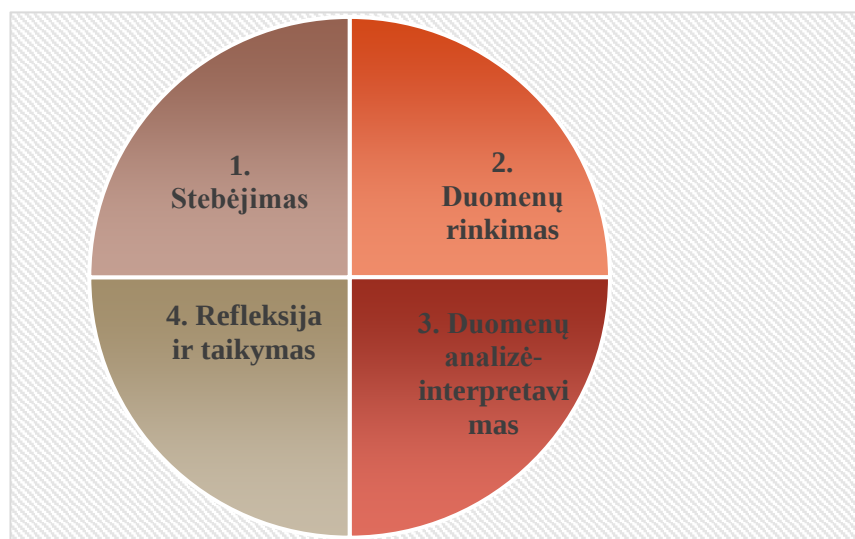
5.2.1. geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;

5.2.2. kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;

5.2.3. nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveikų su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;

5.2.4. derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

5.3. Vaiko pasiekimų stebėjimas, dokumentavimas ir pažangos vertinimas – integrali vaiko ugdymosi ir ugdymo dalis, leidžianti suprasti, į ką sutelkti mokytojų dėmesį; matyti, kaip vaikas mokosi; kokia jo daroma pažanga; numatyti kitus ugdymosi žingsnius. Ugdymo proceso fiksavimas atliekamas vadovaujantis šia schema (1 pav. *Vaiko pasiekimų vertinimo procesas*).

1 pav. *Vaiko pasiekimų vertinimo procesas*

5.4. Vaikų pasiekimams ir pažangai fiksuoti pasirinkta „Pasiekimo žingsnelių“ priemonė, kuri padės mokytojams ir visiems, kurie dalyvauja vykdančią ikimokyklinio ugdymo programą, periodiškai reflektuoti sukauptus vaiko pasiekimų įrodymus, apmąstant, kokias galias ir kaip sėkmingai ugdomi vaikas, kokie įgyti pasiekimai tai rodo. Pastebėjus vaiko mokymosi ypatumą arba pasiekimo požymį, jis glaustai apibūdinamas ant lapelio, nurodant vaiko vardą ir pasižymint datą. Lapelis lipinamas prie atitinkamo pasiekimo „Pasiekimo žingsnelių“ lape. Užrašai apie vaiko ugdymosi pasiekimus bus renkami, pridedant nuotraukas, mokytojo komentarus, vaikų kalbos įrašus arba užrašus, vaikų darbus ir kt. Pasiekimus dokumentuojantys lapeliai ar kitais būdais fiksuota informacija kaupiama dvi savaites, vėliau grupės mokytojų analizuojama, reflektuojama, apibendrinama. Sukaupta informacija naudojama planuojant ateinančios savaitės kontekstus ir veiklas. Sukaupti lapeliai ar kitais būdais fiksuota informacija išskirstoma į vaikų aplankus (kaupiamus popierine ar elektronine forma. Iškilus poreikiui vaikų pasiekimų įrodymai aptariami su švietimo pagalbos specialistais ir kitais ugdytojais, vykdančiais ikimokyklinio ugdymo programą.

Vaiko „Pasiiekimo žingsnelių“ lapas su pasiekimų įrodymais naudojamas aptariant jo pasiekimus su tėvais (globėjais) (2 – 4 pav. „Pasiiekimo žingsnelių“ lapai)

Pasiekimo žingsnelių“ lapai

[illegible]

2 pav. „Pasiiekimo žingsnelių“ lapas

[illegible]

3 pav. „Pasiekimo žingsnelių“ lapas

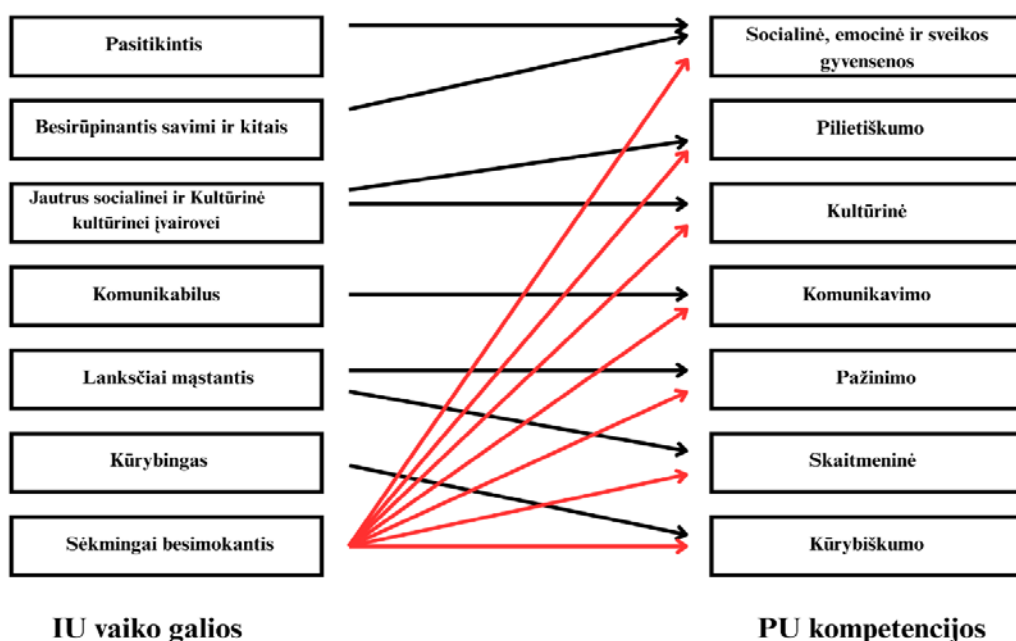
[illegible]

4 pav. „Pasiiekimo žingsnelių“ lapas

VI. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė bei tęstinumas

Atnaujinant ikimokyklinio ugdymo programą, gimnazija siekė jos dermės ir tęstinumo su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa.

Vaikų ugdymo(si) dermę bei tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo Programos ir Priešmokyklinio ugdymo programos svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos, išskirtinis dėmesys žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si). Taip pat ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė. (5 pav. Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijų dermė)

5 pav. Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijų dermė

Ikimokykliniame ugdyme įgytų pasiekimų visuma sukuria prielaidas vaikui sėkmingai ugdytis kompetencijas, numatytas Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje. Vaiko priešmokyklinis ugdymas nuosekliai tęsiamas, atsižvelgiant į tai, kurio žingsnio pasiekimus įvairiose pasiekimų srityse jis jau yra įgijęs. Jeigu penkerių metų vaikas nėra pasiekęs penkto pasiekimų žingsnio iki kovo 20 d., jam rekomenduojama dar vienus metus ugdytis pagal ikimokyklinio ugdymo programą.

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas, 2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281.
 2. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimas Nr. IX-1569.
 3. Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategija, Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. XII-745.
 4. Lietuvos higienos norma HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. sausio 26 d. įsakymas Nr. V-93.
 5. Vaiko teisių konvencija. Prieiga internetu:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=19848&p_query=&p_tr2=.
 6. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymas Nr. ISAK-494.
 7. Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. vasario 7 d. įsakymas Nr. ISAK-179.
 8. Metodinės rekomendacijos Ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006.
 9. Dodge D.T., Colker L. J., Heroman C. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius: Presvika, 2007.
 10. Dodge D.T., Rudick S., Berke K. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius: Presvika, 2008.
 11. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
Prieiga internetu:
<http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/naujienos/ipup-projekto-naujienos/patvirtinta> nauja priešmokyklinio-ugdymo-bendroji-programa/17933.
 12. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
 13. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2015.
 14. Ankstyvojo ugdymo vadovas / Monkevičienė O. (sud.). Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
*Verseckienė O. Marcinkas F., ir kt. Po tėviškės dangum. Etninio ugdymo gairės. Vilnius: Almanachas „Tautodailė“, 1995.
 15. Piliuvienė A., Dailidienė N., Jakučiūnienė D. ir kt. Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvenamosios įgūdžių ugdymo programa. Vilnius: Leidybos centras, 1997.
 16. Bulotaitė L., Gudžinskienė V. ir kt. Gyvenimo įgūdžių ugdymo programa. Ikimokyklinis amžius. Vilnius, 2004.
-

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Programos įgyvendinimo veiksmingumas vertinamas pagal Gimnazijos ikimokykliniam ugdymui pasirinktus veiklos tikslus, prioritetus, dokumentus, reglamentuojančius ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymą. Programą vertina Gimnazijos direktoriaus įsakymu sudaryta darbo grupė iš mokytojų ir tėvų atstovų.

Atliekant Programos vertinimą, išryškinamos Programos stipriosios ir tobulintinos sritys. Programos srities vertinimo rezultatai ir atnaujinimo turinys aptariamas Gimnazijos metodinėje grupėje ir Gimnazijos taryboje. Iki 50 procentų koreguota programa tvirtinama Gimnazijos direktoriaus įsakymu. Jeigu Programa atnaujinama 50 procentų ir daugiau, Programos projektas derinamas su Kretingos rajono savivaldybės administracijos švietimo skyriumi ir teikiamas tvirtinti Kretingos rajono savivaldybės tarybai. Programa ne vėliau, kaip prieš mėnesį iki jos įgyvendinimo pradžios patvirtinama Gimnazijos direktoriaus įsakymu. Programa atnaujinama pagal poreikį ar pasikeitus švietimą reglamentuojantiems dokumentams.

PRITARTA

Kretingos r. Vydmantų gimnazijos
2025 m. gegužės 29 d.

Kretingos r. Vydmantų gimnazijos tarybos posėdžio
protokolo nutarimu Nr. GT-3